

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ANALÝZA ODBORNÉ TERMINOLOGIE V OBLASTI RODINNÉHO
PRÁVA V ARGENTINSKÉ ŠPANĚLŠTINĚ

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor: Kateřina Borkovcová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

2024

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem autorem/autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval/a pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.
V Českých Budějovicích dne

.....

Kateřina Borkovcová

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za odborné vedení, za cenné rady a pomoc při zpracování této práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zaměřuje na komparativní analýzu právních termínů souvisejících s rodinným právem. Tyto termíny jsou excerpovány z právních dokumentů Argentiny a z právních dokumentů České republiky.

Všechny excerpované termíny jsou popsány na základě svých významů a jsou porovnány jejich lexikální vlastnosti. Následně jsou kontrastivně porovnány ekvivalentní termíny v obou jazycích.

K závěru práce je připojen glosář vybraných termínů a resumé ve španělském jazyce.

Klíčová slova: právní termín, Česká republika, Argentina, rodinné právo, manželství

ANNOTATION

This bachelor's thesis focuses on a comparative analysis of the legal terms related to family law. These terms are excerpted from the legal documents of Argentina and the legal documents of the Czech Republic.

All the excerpted terms are described based on their meanings and compared in terms of their lexical properties. Afterward, the equivalent terms in both languages are compared contrastively.

In the conclusion of the thesis, a glossary of the terms used and a summary in Spanish are attached.

Keywords: legal term, Czech Republic, Argentina, family law, marriage

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
PRÁVNÍ JAZYK.....	9
ODBORNÁ TERMINOLOGIE.....	10
<i>Termíny</i>	10
<i>Právní termíny</i>	12
PŘEKLAD PRÁVNÍCH NOREM	12
<i>Jazykové rozdíly</i>	13
<i>Rozdíly právních systémů</i>	13
RODINNÉ PRÁVO ARGENTINY.....	14
<i>Prameny argentinského rodinného práva</i>	14
<i>Rodina z pohledu argentinského práva</i>	19
<i>Historický vývoj rodinného práva v Argentině</i>	20
<i>Aktuální struktura rodinného práva</i>	22
RODINNÉ PRÁVO ČESKÉ REPUBLIKY	24
<i>Prameny českého rodinného práva</i>	24
<i>Rodina z pohledu českého práva</i>	27
<i>Historický vývoj rodinného práva v České republice</i>	27
<i>Aktuální struktura rodinného práva</i>	30
PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
ÚVOD PRAKTICKÉ ČÁSTI	32
ARGENTINA.....	34
<i>Obsahová analýza</i>	35
<i>Formální analýza</i>	49
ČESKÁ REPUBLIKA	52
<i>Obsahová analýza</i>	54
<i>Formální analýza</i>	62
KOMPARATIVNÍ ANALÝZA	66
<i>Obsahové porovnání</i>	67
<i>Formální porovnání</i>	73
ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI	74
GLOSÁŘ.....	76

ZÁVĚR	77
RÉSUMÉ	79
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	82
SEZNAM TABULEK	85
SEZNAM GRAFŮ	85

Úvod

V této bakalářské práci se budeme věnovat komparaci rodinného práva České republiky a Argentiny, která bude spočívat v představení právních systémů, popisu a rozboru pramenů týkajících se oblasti rodinného práva v každé z vybraných zemí, excerpce právních termínů z této právní oblasti a v jejich následné analýze. Bakalářská práce bude rozdělena na dvě hlavní části – teoretickou a praktickou. Cizojazyčné texty budou autorkou práce překládány v poznámce pod čarou.

V první části této práce se zaměříme na teoretický výklad. Primárně se budeme zabývat právním jazykem, jeho vymezením a použitím, na něž navážeme vysvětlením odborné terminologie. Dále se zaměříme na vymezení oblasti rodinného práva v každé z vybraných zemí. Nejprve budeme zpracovávat rodinné právo Argentiny. Zaměříme se na historický vývoj rodinného práva v Argentině, představíme si prameny této oblasti práva, a nakonec se budeme zabývat aktuální strukturou rodinného práva. Následně bude stejným způsobem popsáno rodinné právo České republiky. Bude představen jeho historický vývoj, právní prameny této oblasti práva a v neposlední řadě bude představena aktuální struktura rodinného práva v naší zemi.

V druhé části této práce využijeme poznatky načerpané z teoretické části této práce ke zpracování analýzy. Nejprve se zaměříme na excerpce právních termínů z hlavních pramenů rodinného práva v Argentině, které budou abecedně seřazeny a využity k analýze. V první kapitole budou popsány významy těchto španělských termínů a poté budou tyto termíny porovnány v rámci lexikální analýzy.

Druhou kapitolu praktické části bude tvořit analýza českých právních termínů, které budou excerpovány z pramenů rodinného práva České republiky na základě významů předem vybraných španělských termínů. U jednotlivých českých právních termínů bude vysvětlen jejich význam a následně budou porovnány jejich lexikální vlastnosti. Dle výsledků, které získáme rozbořením jednotlivých termínů v rámci dvou rozdílných jazyků, budou španělské termíny porovnány s českými na základě jejich významových rovin. Následně budou porovnány lexikální vlastnosti termínů mezi oběma jazyky.

Závěr naší práce poskytne shrnutí zjištěných informací a výsledky, které naše analýza přinese. Celá práce bude nakonec doplněna o glosář využitých právních termínů.

Teoretická část

Právní jazyk

Tématem této bakalářské práce je komparace argentinských a českých právních termínů v oblasti rodinného práva. Na začátku je tedy nutné si definovat pojem právní jazyk, jeho základní vlastnosti a poznat proces jeho překladu.

Právní jazyk je podle publikace Sochrové (2009, s. 178) ze stylistického úhlu pohledu řazen do odborného stylu jazyka. Odborný styl se vyznačuje jazykovou funkcí sdělnou, ale také jazykovou funkcí vzdělávací. Odborný styl nezahrnuje pouze právní obor, ale také obory obchodní či ekonomické. Tento styl je tvořen několika funkčními styly, ovšem pro potřeby této práce je nezbytné zmínit právní funkční styl.

Právní styl sestává ze dvou hlavních složek, kdy jedna z nich je tvořena spisovnou slovní zásobou a gramatickým systémem a druhá je tvořena odborným názvoslovím, čímž se rozumí termíny a jazykové šablony. (Sochrová, 2009)

Dle Tomáška (1998, s. 22–25) je účelem právního jazyka nejen předat správné informace o dané skutečnosti, ale také poučit jejího příjemce. Z hlediska sémantické roviny lze na právní jazyk nahlížet dvěma způsoby a to tedy, jakožto na popis existujících materiálních skutečností, ale také na jazykový kód, jenž vymezuje a blíže definuje dané pojmy. Právní jazyk se vyznačuje *významovou přesností, jednoznačností, stručností, srozumitelností, ustáleností, ústrojností, úkonností a neexpresivností*. Ovšem právní jazyk není jediným prostředkem pro přenos právní informace. „*Přenos právní informace umožňují v omezené míře i nejazykové prostředky, které sémiotika jakožto obecná nauka o znacích a znakových systémech třídí na ikony, signály a symboly.*“ (Tomášek, 1998, s. 21)

Pro správné pochopení daného pojmu je nutné poznamenat, že pro příjemce informací právního charakteru je možné v praxi postřehnout dva podobně znějící, nýbrž rozdílné pojmy, kterými je právní jazyk, jehož podstata je definována výše a právnický jazyk. Podle Tomáška (1998, s. 21-22) lze právnický jazyk prostředek komunikace, či profesní mluvu, která náleží právníkům, kteří si její pomocí předávají právnické informace.

Právní jazyk stejně tak jako jiné má své hlavní znaky, mezi něž řadíme jazykové šablony, slovní spojení a právní termíny. Právní termíny jsou důležitým faktorem pro tuto práci, a proto jim bude věnována následující kapitola. (Tomášek, 1998)

Odborná terminologie

Typickým znakem funkčního stylu právního, a celkově odborného stylu, je odborná terminologie. Dle publikace od Sochrové (2009, s. 178) je odborná terminologie, jinak řečeno odborné názvy, jednoznačné pojmenování pojmů.

Dle Nového encyklopedického slovníku „*Terminologie je nauka o termínech, jejich místě v systému jazyka, vlastnostech, tvoření a užívání. Jako interdisciplinární obor uplatňuje jak poznatky lingvistické a filozofické (logika, ontologie), tak poznatky příslušného speciálního oboru.*“ (Bozděchová, 2017)

Ovšem lze ji definovat jakožto celek termínů jistého právního nebo jiného vědního oboru. V rámci takovéto definice je možno termíny označit také jiným označením, a to přesněji jako odborné názvosloví, z něž se dále v rámci jednotlivých oborů vyčleňují nomenklatury, které lze chápat jakožto souhrn klasifikovaných termínů dle stanovených kritérií. Na základě mezinárodní spolupráce se odborné názvosloví stanovuje hromadně, a tedy se normalizuje na vyšší než národní úrovni. (Bozděchová, 2017)

Termíny

Dělení termínů

Termíny jsou považovány za pojmenování skutečnosti v určitém systému pojmů různých oborů například vědních či technických. V praxi se lze setkat s různorodým vymezením termínů, podle kterých následně můžeme s termíny pracovat. Taková vymezení se týkají například termínů dle stylové funkce, která zahrnuje především funkci komunikační, dále termíny v lexikologii, které figurují jako pojmenování odborných skutečností. (Martincová, Bozděchová, 2017)

Základním dělením rozlišujeme termíny na jednoslovné a víceslovné. Termíny jednoslovné se dále větví na termíny speciální, jenž se užívají pouze pro označení skutečností v konkrétním oboru, a termíny v tzv. ustáleném významu, jenž jsou užívány i v mluvených či psaných projevech mimo daný obor.

Viceslovné termíny neboli tzv. terminologická spojení se skládají ze substantiva a přívlastku shodného, jenž zpřesňuje význam daného spojení. (Sochrová, 2009)

Jak uvádí nový encyklopedický slovník češtiny: „*Viceslovné t. (terminologická sousloví) ve smyslu kombinací (jednoslovných) lexémů lze považovat za (termínové) kolokace, a aplikací tohoto pojmu při výkladu o terminologii je tedy označit jako kolokační t.*“ (Bozděchová, 2017)

Dle oblastí své působnosti se termíny rozdělují na termíny týkající se vědních oborů a termíny týkající se výrobních a technických oborů. Další dělení termínů je možné z hlediska jejich závaznosti definování. Nový encyklopedický slovník češtiny je dělí následovným způsobem: „*t. preskriptivní (jejich význam určují odborníci příslušného oboru definicí, např. v exaktních vědách) a pseudopreskriptivní (jejich význam je vymezen dohodou v širším společenství, protože k hodnocení jevů dané oblasti je důležitý postoj n. náhled školy, společenství apod., převážně u t. humanitních věd).*“ (Bozděchová, 2017)

Vlastnosti termínů

Termíny samotné dle Nového encyklopedického slovníku češtiny nabývají jisté vlastnosti. Za základní vlastnost termínů se považuje spisovnost, tedy jeho užití ve spisovném jazyce, dalšími vlastnostmi jsou ustálenost, systémovost, přesnost, nosnost a ústrojnost. Dále je u termínu důležité, aby byl významově průzračný a nevyskytovaly se jeho synonymní podoby. (Martincová, Bozděchová, 2017)

Charakteristickými rysy odborných termínů jsou dále slova bez citového zabarvení, multiverbizace, jenž označuje výrazy slovesně jmenné, kdy danou skutečnost vyjádříme rozvinutím daného jevu pomocí slovesa. (Sochrová, 2009)

Tvorba termínů

Tvorba termínů je obdobná jako tvorba jiných lexikálních jednotek. Mezi základní způsoby tvoření lze zařadit odvozování, skládání, tvoření sousloví či tvoření sémantické. Ovšem u termínů dochází často k přejímání termínů z cizích jazyků, které nazýváme termíny internacionálními, anebo jejich kalkování, ovšem frekventovaně jsou zastoupeny v odborné terminologii také zkratky. (Martincová, Bozděchová, 2017)

Velká část termínů vzniká na základě terminologizace, což je proces, kterým se význam ne odborné slovní zásoby modifikuje, zúží či specializuje. Můžeme se setkat také s determinologizací, což je opačný proces, jímž se význam termínů, které jsou běžně užívány v oslabuje a ztrácí svůj původní charakter. (Martincová, Bozděchová, 2017)

Mezi termíny řadíme shrnující výrazy, jenž označují stejnou skutečnou, ale také diferencující výrazy, které na druhou stranu mohou jednu skutečnost objasnit skrze různé jazykové prostředky. Za termíny lze dále považovat i značky či zkratky. Výklad termínů je obsažen v terminologických slovnících, anebo ve slovnících cizích slov. (Sochrová, 2009)

Právní termíny

Právní termíny jsou označovány za pojmenování právních skutečností, které mají ostře vymezený význam. V procesu jejich tvorby se tak využívají znalosti spojované s legislativní činností tvoření právních norem, i znalosti o dané skutečnosti, která je popisována. Právní jazyk má pestrou škálu svých lexikálních jednotek, které se mohou i nemusí vyvíjet a zanikat s vývojem společnosti, mohou být obecně známy širokou společností, ale mohou být také známy jen osobám zaměřeným na daný vědní – tedy právní – obor. (Tomášek, 1998)

Právní termín, jakožto pojmenování právní skutečnosti, může z lingvistického pohledu nabývat tvar jednoslovný, víceslovný ale lze jím označit i polovětné konstrukce, věty a verbonominální konstrukce, v nichž je nepřipustná záměna sloves. (Tomášek, 1998)

Překlad právních norem

Cílem této práce je komparace argentinského práva s českým, čehož se týká i překlad právních norem. Pro správné pochopení celého procesu překladu je třeba poznamenat, že při procesu tvorby právních textů jsou kombinovány 2 typy překladu. Prvním z těchto typů je překlad vnitrojazykový, jehož pomocí si překladatel ověří správný význam právních norem v daných jazycích, jimž právní texty náleží. Druhým typem překladu, jenž se užívá při tvorbě právních textů, je překlad mezijazykový, pro jehož realizaci jsou potřebné jazykové znalosti, které mohou způsobit jisté překážky. Takové překážky při překladu právního jazyka nevystávají pouze z jazykových kompetencí překladatele, ani nevyplývají pouze z jazykových rozdílů, ovšem týkají se i odlišností, které jsou způsobeny rozdíly právních systémů. (Tomášek, 1998)

Jazykové rozdíly

Při překládání odborné terminologie je nutné si uvědomit odlišnost termínů v cílovém jazyce. Mají-li termíny v cílovém jazyce svůj ekvivalent, zpravidla označují stejnou skutečnost, která je totožná či obdobná ve všech právních řádech, a tedy lze tyto termíny překládat pomocí substituce. (Tomášek, 1998)

Bohužel, jak ve své publikaci uvádí Tomášek (1998, s. 92), častěji se vyskytuje přítomnost bezekvivalentních termínů. Takové termíny označují právní skutečnosti týkající se výhradně právních norem určitého správního celku. Často jsou tyto právní termíny vytvořené zákonodárcem dané země a jejich ekvivalenty nejsou tedy přítomny v jiném právním řádu.

Tyto termíny není potřeba překládat dle vnější struktury, ale zásadně odhalit a gramaticky správně popsat přesný smysl dané skutečnosti v cílovém jazyku, či pro snazší vysvětlení pojmu nalézt takový odborný název v cílovém jazyce, který označuje podobnou skutečnost. (Tomášek, 1998)

Rozdíly právních systémů

Jak ve své publikaci uvádí Chromá, (2014, s. 23) kulturní právní systémy, jinak nazývané právní rodiny, jsou založené na podobných tradicích a hodnotách, což je při překladu textů rozdílných právních rodin považováno za důležité a je třeba na ně brát ohled. „*Žádná analýza procesu překladu právního textu z jednoho jazyka do druhého se neobejde bez alespoň rámcové analýzy práva jako systému. Tj. právního systému, v němž vznikl a o jehož aspektech pojednává výchozí text, a právního systému, jehož komunikačním nástrojem je jazyk, do něhož má být výchozí text přeložen.*“ (Chromá, 2014, s. 23)

Na základě této problematiky je nutno podrobně analyzovat právní systémy zemí, jež jsou předmětem této práce. Tímto se budeme zabývat v následujících kapitolách.

Rodinné právo Argentiny

V této kapitole se budeme zabývat rodinným právem Argentiny. Zpočátku se seznámíme s prameny argentinského rodinného práva, z nichž rodinné právo vyvstává a s jejichž základními informacemi se zběžně seznámíme. Dále se budeme věnovat historickému vývoji rodinného práva v Argentině a v neposlední řadě si rozebereme strukturu aktuálního rodinného práva, který je součástí Občanského a obchodního národního zákoníku Argentiny (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*).

Prameny argentinského rodinného práva

Občanský a obchodní národní zákoník

Aktuálně platný Občanský a obchodní národní zákoník byl přijat zákonem č. 26.994 (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*) a vstoupil v platnost 1.8.2015. Občanský zákoník tohoto druhu si klade za cíl regulovat vztahy na úrovni osobní, rodinné, ale i obchodní a také umožňuje lidem dosáhnout vyšší životní úrovně, v souladu s právy a povinnostmi, která mu náleží v rámci sociální ochrany, či ochrany životního prostředí. (Caramalo et al., 2015)

Tento zákoník z roku 2015 odráží realitu sociálních vztahů či situací, jež mohou nastat na trhu a je v souladu s mezinárodními smlouvami, jichž je Argentinská republika smluvní stranou. Je psán takovou formou jazyka, aby byl snáze pochopitelný pro obyčejné obyvatele státu, a tudíž nedocházelo k nepochopení a následné neznalosti práv, jako tomu bylo v předchozích staletích. (Caramalo et al., 2015)

Příkladem takového zákoníku byl Občanský zákoník platný od 1.1.1871, jenž byl schválen ve psané podobě, což představovalo jistou překážku znalosti základních práv obyvatel, z nichž 75 % bylo v té době negramotných. (Caramalo et al., 2015)

Aktuální Občanský a obchodní národní zákoník (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial*) zrušil Občanský zákoník schválený zákonem č. 340 (*Ley N°340, Código Civil*) roku 1869 a Národní obchodní zákoník schválený roku 1862 zákonem č. 15, později aktualizovaným zákonem č. 2.637 (*Ley N°15, Ley N°2.637, Código de Comercio*). (Graham, Herrera, 2014)

Aktuálně platný zákoník byl schválený 1.10.2014, publikovaný ve Sbírce zákonů (*Boletín Oficial de la República Argentina*) 8.10.2014 a vstoupil v platnost 1.8.2015 prostřednictvím zákona č. 26.994, jak bylo zmíněno výše. (Argentina, 2014)

Skládá se z Úvodu (*Título preliminar*) a 6 Částí (*Libros*), které se dělí na jednotlivé Hlavy (*Títulos*), poté na Kapitoly (*Capítulos*), dále dělitelné na menší jednotky Sekce (*Secciones*), z nichž některé se člení na odstavce, jež obsahují jednotlivé články označované výrazem – ARTICULO – a příslušným pořadovým číslem.

V říjnu roku 2023 byl prostřednictvím zákona č. 27.737 (*Ley N°27.737, Código Civil y Comercial de la Nación, Modificación*) zveřejněn pozměňovací zákon, jež upravil znění některých článků. (Argentina, 2023)

Tento právní pramen přesněji všechny verze zákoníku lze nalézt v online podobě na webových stránkách viz. <https://www.argentina.gob.ar/normativa/nacional/ley-26994-235975>, jež jsou ve správě argentinského státu a umožňují přístup ke všem platným i již neplatným zákoníkům a zákonům přijatých v Argentině. Právě tato online verze zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial*) bude klíčovým pramenem této bakalářské práce.

Webové stránky www.argentina.gob.or jsou oficiálními stránkami Argentinské republiky. Tento webový portál je užitečný především pro občany Argentiny, ovšem neslouží výhradně jim. Lidé zde mohou nalézt podrobné informace o zákonech a platných nařízeních, které na občany dopadají, dále je zde možnost dohledání všech informací o státních orgánech či státních organizacích spolu s popisem jejich činnosti a služeb, které lidem poskytují. V neposlední řadě je prostřednictvím těchto stránek možno vyhledat platné postupy a podmínky, které je nutné plnit při různých úředních jednáních. Stránka byla vytvořena za účelem snadné přístupnosti všem občanům a poskytuje jim aktuální informace. (Ministerio de Justicia y Derecho Humanos de la Nación, 2020)

Aktuální struktura Občanského a obchodního národního zákoníku Argentinské republiky (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial*) je následující:

Úvod (*TÍTULO PRELIMINAR*)

Část první – Obecná část (*LIBRO PRIMERO – PARTE GENERAL*)

Část druhá – Rodinné právo (*LIBRO SEGUNDO – RELACIONES DE FAMILIA*)

Část třetí – Osobní právo (*LIBRO TERCERO – DERECHOS PERSONALES*)

Část čtvrtá – Majetková práva (*LIBRO CUARTO – DERECHOS REALES*)

Část pátá – Dědické právo (*LIBRO QUINTO – TRANSMISIÓN DE DERECHOS POR CAUSA DE MUERTE*)

Část šestá – Obecná ustanovení osobních a majetkových práv (*LIBRO SEXTO – DISPOSICIONES COMUNES A LOS DERECHOS PERSONALES Y REALES*) (Argentina, 2014)

Další prameny práva

Dalšími prameny rodinného práva, na základě jejichž předpisů musí rozhodovat soudy v rámci rozhodování rodinných sporů, jsou kromě Občanského a obchodního národního zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial*) také Ústava Argentiny (*Ley N°24.430, Constitución de la Nación Argentina*) a mezinárodní smlouvy týkající se ochrany lidských práv. (Ministerio de Justicia y Derecho Humanos de la Nación, 2020)

Ústava Argentiny

Původní text ústavy Argentiny (*Ley N°24.430, Constitución de la Nación Argentina*) byl publikován roku 1954, ovšem od té doby proběhlo několik reforem, z nichž poslední reforma, která je platná dodnes, proběhla v roce 1994. Ústava byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 10.2.1995. Ústava Argentiny poskytuje ochranu rodině skrze článek 14 bis (*ARTICULO 14 BIS, Ley N°24.430, Constitución de la Nación Argentina*), jehož znění si můžeme představit zde:

“El Estado otorgará los beneficios de la seguridad social, que tendrá carácter de integral e irrenunciable. En especial, la ley establecerá: el seguro social obligatorio, que estará a cargo de entidades nacionales o provinciales con autonomía financiera y económica, administradas por los interesados con participación del Estado, sin que pueda existir superposición de aportes; jubilaciones y pensiones móviles; la protección

integral de la familia; la defensa del bien de familia; la compensación económica familiar y el acceso a una vivienda digna. ¹ (Argentina, 1995)

Mezinárodní smlouvy

Další práva rodiny může stát čerpat z mezinárodních smluv, které byly začleněny do ústavy ve článku 75., stanovy 22, této ústavy (*ARTICULO 75, 22., Ley N°24.430, Constitución de la Nación Argentina*). Tento článek stanovuje, že smlouvy, které stát uzavře spolu s jinými státy, nebo mezinárodními organizacemi, mají nadřazené postavení nad právem vnitřním. (Argentina, 1995)

Tento článek zařazuje mezi takto přijaté mezinárodní smlouvy, které souvisí s ochranou práv rodiny následující úmluvy: Americkou úmluvu o lidských právech (*Convención Americana sobre Derechos Humanos*), Mezinárodní pakt ekonomických, sociálních a kulturních práv (*Pacto Internacional de Derechos Económicos, Sociales y Culturales*), Mezinárodní pakt občanských a politických práv (*Pacto Internacional de Derechos Civiles y Políticos y su Protocolo Facultativo*) a nakonec Všeobecnou deklaraci lidských práv (*Declaración Universal de Derechos Humanos*), (Argentina, 1995)

Americká úmluva o lidských právech

Americká úmluva o lidských právech (*Convención Americana sobre Derechos Humanos*), jinak zvaná Pakt ze San José (*Pacto de San José de Costa Rica*), která byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 9.3.1984 prostřednictvím zákona č. 23.054 (*Ley N°23.054, Pacto de San José de Costa Rica*). Zahrnuje pro nás podstatný článek 11, stanovy 2, který zakazuje jakýkoliv zásah do rodinných vztahů cizími osobami, a dále článek 17, jehož všechny stanovy se zabývají právní ochranou rodiny. (Argentina, 1984)

¹ Stát poskytuje příspěvky sociálního zabezpečení, jež mají úplný a nezrušitelný charakter. Ve zvláštních případech stát stanoví zejména povinné sociální zabezpečení, které je plně v kompetenci státních či regionálních subjektů, které spravují finance, aby nedošlo k překrývání finančních příspěvků. Dále stát stanoví starobní a mobilní penze, souhrnnou ochranu a obranu rodiny, ochranu rodinného majetku a finanční rodinné vyrovnání, aby zajistil důstojnou životní úroveň rodiny. [KB]

Další stanovy tohoto článku přiznávají manželská práva muži a ženě v souladu s vnitřním právem Argentiny a také zakazují uzavřít manželství bez svobodné vůle a vědomí snoubenců. (Argentina, 1984)

Mezinárodní pakt ekonomických, sociálních a kulturních věcí a Mezinárodní pakt občanských a politických práv

Mezi další mezinárodní smlouvy, které vymezují práva a povinnosti spjatých s rodinným právem platným v Argentině se řadí Mezinárodní pakt ekonomických, sociálních a kulturních práv (*Pacto Internacional de Derechos Económicos, Sociales y Culturales*), jehož článek 10 uznává rodinu za přirozený a základní prvek společnosti a dále i Mezinárodní pakt občanských a politických práv (*Pacto Internacional de Derechos Civiles y Políticos y su Protocolo Facultativo*). Tyto 2 pakty byly společně přijaty 17.dubna 1986 zákonem č. 23.313. (Ley N° 23.313, *Pactos Internacionales de Derechos Económicos, Sociales y Culturales y Civiles y Políticos y su Protocolo facultativo*). (Argentina, 1986)

Všeobecná deklaráce lidských práv

V neposlední řadě můžeme mezi tyto smlouvy zařadit také Všeobecnou deklaráci lidských práv (*Declaración Universal de Derechos Humanos*), jež uznává například právo ke sňatku všem zletilým mužům a ženám bez rasové, náboženské, či národnostní diskriminace. Tato deklaráce byla vyhlášena rezolucí Valného shromáždění OSN č. 217 A (III) 10.12. roku 1948. (*Resolución 217 A (III) de la Asamblea General de las Naciones Unidas*). (Asamblea General de las Naciones Unidas, 1948)

Rodina z pohledu argentinského práva

Rodinu lze definovat jako soužití pokrevně příbuzných osob, ovšem z argentinské příručky o příbuzenských vztazích vychází definice, která rodinu popisuje následujícím způsobem:

*„Una familia es un grupo de personas unidas por relaciones de filiación o de pareja que se reconoce como tal“.*² (Archivo General de la Nación, 2023)

Každá osoba má právo na to založit rodinu, jež může být různého typu. Velká, malá, či některá z následujících příkladových typů: rodina s jedním rodičem (*monoparental*), jež vzniká ovdověním, či rozvodem, rodina s rodiči stejného pohlaví (*homoparental*) apod. Kterákoliv forma rodiny a všechny osoby, jež jsou její součástí, jsou chráněny zákonem – Ústavou a mezinárodním právem a mají stejná práva a povinnosti. (Archivo General de la Nación, 2023)

Hlavním tématem této bakalářské práce je kontrastivní analýza vybraných odborných termínů z rodinného práva. Na základě předchozího představení všech právních pramenů souvisejících s touto částí argentinského práva bude k analýze využita online verze Občanského a obchodníku národního zákoníku Argentinské republiky (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial*), z něhož bude čerpáno 12 právních termínů, které budou následně porovnány s termíny z českého rodinného práva.

Budeme vycházet z oficiálních státních stránek Argentiny, jež poskytují bezplatnou a všem dostupnou aktualizovanou online verzi Občanského a obchodního národního zákoníku prostřednictvím tohoto odkazu: <https://www.argentina.gob.ar/normativa/nacional/ley-26994-235975>.

² Rodina je skupina osob sjednocených příbuzenskými či partnerskými vztahy, jež je v takových formách také uznávána. [KB]

Historický vývoj rodinného práva v Argentině

Rodina jakožto soužití skupiny osob je známa už od pradávna. Její evoluci lze shrnout do 3 základních stádií vývoje. Prvním stádiem vývoje byla příbuzenská skupina osob zvaná klan (*clan*), který označoval soužití několika rodin pod vedením jednoho autoritativního vůdce, který ji vedl a zastával tak funkce sociální, ekonomické ale i politické. (Bellusco, 2004)

S postupným vznikem států začalo druhé stádium vývoje rodiny, jež bylo označováno jako velká rodina (*gran familia*), která již ztrácela politický charakter a v jejím čele stál stále mužský předek, který zastával všechnu autonomní moc rodiny. (Bellusco, 2004)

Posledním vývojovým stádiem je aktuální podoba rodiny, tedy malá rodina (*pequeña familia*), jež nemá politický ani ekonomický charakter, nýbrž zastává funkci sociální a biologickou. Hlavním účelem rodiny je tedy plodit, vychovávat děti a chránit a podporovat členy rodině vlastní. (Bellusco, 2004)

Rodina 1. poloviny 19. století

Historie rodinného práva Argentiny sahá až do roku 1814, kdy nařízení Ministerstva spravedlnosti začalo omezovat absolutní práva otce nad rodinou. Rodina a procesy s ní spojené byly součástí světských pravomocí. V roce 1824 byla projevována snaha o vydání zákona, jenž by omezil světskou moc nad rodinou a zařadil tak rodinu mezi občanskoprávní vztahy, ovšem takový zákon nebyl přijat. (Bellusco, 2004)

Do roku 1833 byl vlivem španělského práva zakázán sňatek mezi katolíky a protestanty, jehož realizaci povolil zákon z března roku 1833, který zavedl seznamy osob bez náboženského vyznání a povolil jejich sňatky. V prosinci téhož roku byly vytvořeny 3 typy matrik pro lepší pružnost majetkových režimů manželů, a tedy matrika zástupců různých církví (*registro de ministros de los distintos cultos*), matrika sňatků, narození a úmrtí osob různých náboženských vyznání (*registro de matrimonios, nacimientos y defunciones de personas de diversas creencias religiosas*) a třetí matrika sňatků katolíků z cizích zemí (*registro de matrimonios de extranjeros católicos*). (Bellusco, 2004)

Rodina od 2. poloviny 19. století

Vélez Sársfield vypracoval Občanský zákoník (*Ley N° 340, Código Civil*) platný od roku 1871, který v průběhu své platnosti měnil prostřednictvím pozměňovacích zákonů tehdejší uspořádání rodiny. (Bellusco, 2004)

Pro příklad můžeme jisté zákony jmenovat – zákon č. 2.393 z roku 1888 o civilním sňatku (*Ley N° 2.393, Matrimonio civil*), v roce 1917 zákon č. 10.284, jenž do jisté míry zahrnoval majetkové právo manželů (*Ley N° 10.284, Donación*), či zákon č. 10.903 z roku 1919 týkající se výchovy nezletilých osob, který upravoval ustanovení týkající se pravomocí rodičů nad dětmi (*Ley N° 10.903, Patronato de menores*). (Bellusco, 2004)

Rodina 2. poloviny 20. století

Roku 1957 proběhla ústavní reforma, jež měla za následek zahrnutí rodinného práva do článku 14, čímž se přizpůsobila tehdejší tendencím 20. století, kdy začleňování rodinných práv do základních listin státu bylo demonstrací zájmu státu o ochranu rodiny. (Bellusco, 2004)

Roku 1983 došlo ke změně režimu v Argentině a v rodinném právu proběhlo mnoho změn. Docházelo k transformaci rodinného práva a byly uznávány nové formy rodin zahrnované postupně do rodinného práva schvalováním nových právních norem. Pro příklad můžeme uvést zákon č. 23.264 (*Ley N°23.264, Filiación-modificaciones*), který zrušil právní normu zaručující výhradní postavení otce v rámci rodiny. Dále také zákon č. 23.515 (*Ley N°23.515, Modificaciones*), jenž lidem umožnil legalizovat svůj osobní stav, který nabyli po rozvodu. Nejen tyto nové normy, ale i začleňování mezinárodních smluv do vnitřního práva státu, měly dopad na právní oblast rodinného práva jako takového. (Graham, Herrera, 2014)

Poté co se Argentina připojila k mezinárodním organizacím a přistoupila tak k jejich mezinárodním smlouvám, bylo ovlivněno znění dosavadních právních norem. Tyto změny souvisely například s Všeobecnou deklarací lidských práv (*Declaración Universal de Derechos Humanos*) schválenou Organizací spojených národů (*Naciones Unidas*) roku 1948. Téhož roku proběhlo taktéž zrovnoprávnění práv žen a mužů prostřednictvím Meziamerické úmluvy občanských práv žen (*Convención Interamericana de Concesión de Derechos Civiles a la Mujer*). (Bellusco, 2004)

Další smlouvy týkající se rodinných práv byly Úmluva o vymáhání výživného v cizině (*Convención sobre la obtención de alimentos*) z roku 1956 a Úmluva o souhlasu k manželství, nejnižším věku *pro* uzavření manželství a registraci manželství (*Convención sobre el consentimiento para el matrimonio, la edad mínima para contraer matrimonio y el registro de los matrimonios*), odsouhlasená roku 1863 OSN, dále Americká úmluva o lidských právech (*Convención Interamericana sobre Derechos Humanos*) z roku 1969, jež zrovnoprávnila práva dětí manželských i nemanželských a nakonec Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (*Convención sobre la Eliminación de todas las Formas de Discriminación contra la Mujer*) přijatá OSN roku 1979. (Bellusco, 2004)

Roku 1994 proběhla poslední ústavní reforma, jež měla dopad na rodinné právo, jelikož v právní hierarchii nastavila mezinárodnímu právu přednostní postavení. Tímto má toto právo sloužit jakožto doplněk k vnitrostátnímu právu, ovšem v rámci soudních jednání má přednost vždy právo takové, které poskytuje větší ochranu občanům. (Bellusco, 2004)

Stát musí jednat v souladu s těmito mezinárodními smlouvami, pod podmínkou penalizace ze strany mezinárodního práva, jež se zavázal dodržovat. (Graham, Herrera, 2014)

Aktuální struktura rodinného práva

Aktuálně je rodinné právo Argentiny uzákoněno v Občanském a obchodním národním zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), přesněji v části druhé tohoto zákoníku (*LIBRO SEGUNDO – RELACIONES DE FAMILIA*).

Tato bakalářská práce, jak již bylo zmíněno, se věnuje tématu rodinného práva, proto je třeba se tomuto právnímu odvětví věnovat blíže a poznat jeho strukturu.

Základním pramenem je Občanský a obchodní zákoník. Rodinné právo a vztahy z něj vycházející jsou popsány v části druhé tohoto zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación, LIBRO SEGUNDO – RELACIONES DE FAMILIA*).

Rodinné právo je v tomto zákoníku strukturováno následujícím způsobem:

Hlava I. Manželství (*Título I Matrimonio*)

Hlava II. Manželské majetkové režimy/právo (*Título II Régimen patrimonial del matrimonio*)

Hlava III: Druhy soužití více osob (*Título III Uniones convivenciales*)

Hlava IV. Příbuzenství (*Título IV Parentesco*)

Hlava V. Rodičovství (*Título V Filiación*)

Hlava VI: Adopce (*Título VI Adopción*)

Hlava VII: Odpovědnost rodičovská (*Título VII Responsabilidad parental*)

Hlava VIII. Rodinné procesy (*Título VIII Procesos de familia*)

(Argentina, 2014)

Tato práce má za cíl komparaci rodinného práva, jež je velmi rozsáhlé a zahrnuje na 323 článků (*artículos*). Pro účely své práce se při analýze zaměřím na Hlavu I. Manželství a Hlavu II. Manželské majetkové právo, s jinými Hlavami se tedy v průběhu této práce již nesetkáme.

Vybrané hlavy se vztahují k požadavkům pro vznik manželství, překážkám vzniku manželství, právům a povinnostem manželů, zániku manželství, ale i k manželským majetkovým poměrům. Z těchto hlav bude vyselektováno 12 termínů, k teré budou analyzovány v části praktické této práce.

Rodinné právo České republiky

Jak již bylo zmíněno, hlavním tématem této bakalářské práce je komparace argentinských právních termínů s českými právními termíny rodinného práva, je tedy také potřeba uvést i rodinné právo České republiky, s nímž budeme pracovat a využijeme jej k analýze v části praktické. Stejným způsobem jako bylo demonstrováno rodinné právo platné v Argentině, budou představeny nejprve prameny rodinného českého práva, další kapitola se bude týkat jeho historickému vývoji v rámci českých zemí a nakonec bude představena struktura rodinného práva, která je aktuálně v platnosti.

Prameny českého rodinného práva

Občanský zákoník

Hlavním pramenem rodinného práva v České republice je Občanský zákoník (*Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník*), jenž upravuje právní problematiku rodiny jakožto jednu ze svých páteřních součástí. Rodinnému právu je věnována část druhá občanského zákoníku, jež čítá více než 300 článků (§ 655- § 975, *Rodinné právo, Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník*). (Česko, 2012)

Ovšem většina právních norem tohoto charakteru nabývá své účinnosti ve spojitosti s ostatními články občanského zákoníku, především s články týkající se pro příklad zletilosti osob či dědictví (§ 30 *O Zletilosti*, § 31 *Násl. O Svěprávnosti nezletilých*, § 1928 *O Pořizování závěti*, § 1592 *Násl. O Dědické smlouvě mezi manžely*, § 1642 *O Nepominutelném dědici*). (Zuklínová et al., 2016)

Předchozí občanský zákoník vykazoval stopy totalitního režimu (*Zákon č. 40/1964 Sb.*), jelikož byl vyhlášen k 26.2.1964 na území České a Slovenské Federativní Republiky a později byl nahrazen aktuálně platným občanským zákoníkem, jenž byl vyhlášen ve Sbírce zákonů 22.3.2012 a nabyl své účinnosti k 1.1.2014. (Zuklínová et al., 2016)

Občanský zákoník České republiky se skládá z 5 částí, které se dělí na jednotlivé hlavy. Ty jsou dále dělené na díly, či menší oddíly, které již obsahují jednotlivé články, označované symbolem - § - a číslem článku jemu náležícím, který může, ale nemusí, obsahovat více než jeden článek. (Česko, 2012)

Tento zákoník byl několikrát novelizován. Poslední znění bylo upraveno skrze Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (*Zákon č. 31/2024 Sb.*), který je platný od 13.2.2024.

Aktuálně platný Občanský zákoník České republiky má následující strukturu:

Část první – Obecná část

Část druhá – Rodinné právo

Část třetí – Absolutní majetková práva

Část čtvrtá – Relativní majetková práva

Část pátá – Ustanovení společná, přechodná a závěrečná (Česko, 2012)

Další prameny

Prameny rodinného práva České republiky tvoří nejen Občanský zákoník, ale patří mezi ně i ostatní dokumenty.

„V rovině ústavního pořádku je pro rodinné právo významná jednak Listina, jednak celá řada mezinárodněprávních dokumentů, jak zavazujícího, tak doporučujícího charakteru. Mezi ně patří zejména:

- Úmluva o právech dítěte z r. 1989 (publikovaná pod č. 104/1991 Sb.),*
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z r. 1950 (publikovaná pod č. 209/1992 Sb.),*
- Úmluva o souhlasu k manželství, nejnižším věku pro uzavírání manželství a registraci manželství z r. 1962 (publikovaná pod č. 124/1968 Sb.),*
- Úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení z r. 1993 (publikovaná pod č. 43/2000 Sb. m. s.) a*
- Úmluva o osvojení dětí z r. 1967 (publikovaná pod č. 132/2000 Sb. m. s.).*

Oblasti rodinného práva se dotýkají i další mezinárodněprávní dokumenty relevantní pro vztahy v rodině a pro vztahy jim obdobné. “ (Zuklínová et al., 2016)

Zákon o registrovaném partnerství

V souvislosti s rodinným právem je potřeba zmínit i zákon o registrovaném partnerství (*Zákon č. 115/2006 Sb.*). Tento zákon byl přijat roku 2006 a týká se především registrovaného partnerství a změn souvisejících zákonů, které jeho přijetí přineslo. Registrované partnerství je definováno jako trvalý svazek dvou osob stejného pohlaví, a tak se tento zákon zaměřuje na jeho vznik, neexistenci a neplatnost partnerství, povinnosti a práva partnerů a samozřejmě i na jeho zánik, stejně tak jako je tomu u termínu manželství (§ 655- § 975, *Rodinné právo, Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník*). (Zuklínová et al., 2016)

Listina základních práv a svobod

Za další z důležitých pramenů lze tedy považovat Listinu základních práv a svobod (*Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.*) vyhlášenou 28.12.1992. Pro příklad můžeme zmínit článek 10, odstavec 2, této Listiny, jež říká: „*Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.*“.(Česko, 1993)

Klíčovým článkem při analýze rodinného práva je článek 32, který stanovuje ochranu rodičovství a rodiny samotné. Listina tedy vymezuje základní práva, svobody občanů a základní hodnoty demokratického státu. (Česko, 1993)

Další zákony

Dále s problematikou spojenou s rodinnými vztahy souvisí taktéž Zákon, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, (*Zákon č. 414/2023 Sb.*), Zákon o sociálně-právní ochraně dětí (*Zákon č. 359/1999 Sb.*) a v neposlední řadě Zákon o mezinárodním právu soukromém (*Zákon č. 91/2012 Sb.*). (Zuklínová et al., 2016)

Co se týče procesního práva rodinného, většina norem je upravena v Občanském soudním řádu (*Zákon č. 99/1963 Sb.*) a v Zákonu o zvláštních řízeních soudních (*Zákon č. 292/2013 Sb.*). (Zuklínová et al., 2016)

Rodina z pohledu českého práva

Právní pojem rodina není definován žádnou právní normou, ovšem popis a normy s ním spojené jsou vymezeny, jak již bylo zmíněno, v druhé části Občanského zákoníku, ale také v Listině základních práv a svobod, a to konkrétně ve článku 32.

Normy, které upravují právní vztahy rodinných příslušníků, nedefinují pouze vztahy mezi manžely, či vztahy mezi rodiči a dětmi, nýbrž i příbuzenské vztahy osob sešvagřených či osob nahrazujících péči rodičů, jimiž jsou myšleni poručníci, pěstouni a děti do takovéto péče svěřené, anebo osoby figurující v registrovaném partnerství. Všechny tyto vztahy jsou definovány a jsou vymezena práva a povinnosti právních subjektů, jichž se tyto vztahy dotýkají. (Zuklínová et al., 2016)

Historický vývoj rodinného práva v České republice

Rodina do konce 19. století

Od středověkých dob byly rodinné vztahy v rukou církve. Kanonická práva upravovala manželství jakožto jednu ze svých svátostí, což byl tedy jediný předmět spojený s problematikou rodinného práva. Později mezi předmět rodinného práva začalo patřit kromě manželství, také postavení a moc otce v rámci rodiny a případně i osvojení. (Zuklínová et al., 2016)

Až v 18. století za vlády Marie Terezie byly zaznamenány zásahy státu do pravomocí církve, tudíž za první státní zásahy do předmětů rodinné právní problematiky můžeme označit až zákon vydaný Josefem II., který zrušil moc církve ve věcech soudních, které se týkaly manželství. (Zuklínová et al., 2016)

V 19. století bylo území našeho dnešního státu součástí rakousko-uherské monarchie, tedy všechny zákony působící na tomto území byly spravovány tehdejší rakousko-uherskou vládou. V roce 1811 byl vydán rakouský Všeobecný občanský zákoník (*č. 946/1811 Sb. zák. soud.*), který zahrnoval a upravoval také manželské a rodinné poměry. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Tento zákoník účinný od roku 1812 upravil nejen právo manželské, ale i právo mezi rodiči a dětmi a právo poručenství a opatrovnictví, ovšem až do první poloviny 20. století byli katolíci nuceni ke sňatku výhradně církevnímu. (Zuklínová et al., 2016)

Je možné uvést, že pozice otce v rodině i muže v manželství bylo upravováno principem nadřazeného postavení a náležela mu tedy autoritativní moc, děti narozené v manželství a ty, které se narodily mimo něj, byly rozlišovány a dopadala na ně rozdílná práva. Osvojení dítěte a zajištění přechodu majetku upravil až později jednotný zákon (*Zákon č. 52/1928 Sb.*), který umožnil taktéž osvojení zletilých osob i vdaných žen. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Rodina 1. poloviny 20. století

Na české a slovenské území dopadala za rakousko-uherské nadvlády rozdílná práva. Na území Slovenska bylo manželství po staletí povinně uzavíráno civilní formou a rozlučitelnost manželství nebyla podmíněna náboženským vyznáním manželů. Právní normy uherského práva byly publikovány skrze obyčejové právo a pouze jejich část upravovaly psané normy, mezi něž patřily i ty týkající se manželství, především významný manželský zákon (*zákonný článek XXXI/1894*). (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Všeobecný občanský zákoník rakouský dopadající na české území byl upraven konfesním principem, který znamenal, že rozlučka manželství tehdejší doby byla povolena pouze v případě, že manželé neinklinovali k žádné církvi. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Po pádu rakousko-uherské říše a vzniku Československa v roce 1918 bylo toto platné občanské právo rakousko-uherské převzato prostřednictvím tzv. recepční normy (*Zákon č. 11/1918 Sb.*) a o rok později byla přijata novela (*Zákon č. 320/1919 Sb.*), upravující formy manželství, překážky vzniku manželství a také rozlučitelnost manželství. Novela se vztahovala i na území Slovenska, ovšem jen za předpokladu, že se jednalo o uzavření manželství. Pro tamní rozlučku manželství zůstal v platnosti již zmíněný manželský zákon uherský. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Na území Česka byl povolen sňatek civilní a rozlučka manželství byla povolena bez ohledu na náboženské vyznání manželů. Přesto je nutno podotknout, že pro rozlučku manželství byly definovány absolutní důvody a relativní důvody rozlučky manželství, které pro její naplnění musely být splněny. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Také majetkové režimy manželů se lišily podle území. Zatímco v českých zemích zákon povoloval pouze oddělení manželů se širokou volností smluvní úpravy, na území Slovenska zákon upravoval majetkové režimy manželů podle skupin obyvatelstva. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Taková to rozlišná ustanovení pro Slovensko a Česko platila až do poloviny 20. století, jelikož 1.1.1950 vstoupil v platnost zákon o právu rodinném i zákon o zatímních změnách v některých občanských věcech právních (*Zákon č. 266/1949 Sb.*). O rok později vstoupil v platnost nový občanský zákoník (*Zákon č. 141/1950 Sb.*) a občanský soudní řád (*Zákon č. 142/1950 Sb.*), kde se nově speciálně upravovaly rodinněprávní vztahy a byly odlišeny od vztahů občanskoprávních. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Tato změna nastala především z důvodu, že po druhé světové válce byla Československá republika součástí východního bloku, a tedy podle vzoru SSSR se rodinné právo osamostatnilo jakožto právní samostatné odvětví. Taktéž byl přijat i zákon o právu rodinném (*Zákon č. 265/1949 Sb.*), jenž zahrnoval i majetkové režimy manželů. (Zuklínová et al., 2016)

Tento zákon ustanovil rovnost muže a ženy v manželství a zrovnoprávnil všechny děti, děti narozené v rámci i mimo manželství. Manželství bylo nově uzavíráno před národním výborem souhlasným prohlášením manželů. Manželství zanikalo rozvodem z důvodu rozvratu vtaů mezi manžely. Úpravou prošly také majetkové režimy manželů, které byly upraveny principem zákonného majetkového společenství. Zanikla také moc otcovská a nově začal vztah mezi rodiči a dětmi upraven nově zavedeným institutem moci rodičovské. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Rodina 2. poloviny 20. století

V 60. letech 20. století proběhly právní změny na území našeho státu a změnil se tak občanský zákoník (*Zákon č. 40/1964 Sb.*). (Zuklínová et al., 2016)

Roku 1952 byl vydán zákon o uzavírání manželství s cizinci (*Zákon č. 59/1952 Sb.*), který stanovil, že manželství s osobou, která neměla československé státní občanství muselo být schválené ministerstvem vnitra či orgánem jemu příslušným. Zákon působil až do svého zrušení v roce 1964. (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Změnou prošel taktéž i zákon o rodině (*Zákon č. 94/1963 Sb.*), kdy došlo k začlenění majetkového práva manželů do nového občanského zákoníku. Zákon o rodině prošel několika novelizacemi. (Zuklínová et al., 2016)

Pro příklad můžeme uvést zahrnutí sociálně-právní ochrany mládeže do zákona o rodině z roku 1964. Roku 1975 vstoupil v platnost zákon o působnosti orgánů ČSR a SSR v sociálním zabezpečení (*Zákon č. 129/1975 Sb.* a *Zákon č. 132/1975 Sb.*). (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Rodina od roku 1989

Náš stát zaznamenal pořádné změny v rámci manželského práva až po roce 1989, kdy došlo k pádu komunistického režimu v ČSR, které se do práva samotného promítly až skrze novelu z roku 1998 (*Zákon č. 91/1998 Sb.*). (Zuklínová et al., 2016)

Za podstatné novely již zmíněného zákona o rodině (*Zákon č. 94/1963 Sb.*) lze považovat novelu účinnou od 1.7.1992 (*Zákon č. 234/1992 Sb.*), která zavedla fakultativní církevní sňatek. Dále novelizace zákona přinesla novelu z roku 1998 (*Zákon č. 91/1998 Sb.*), jež upravila vztah rodičů a dětí a byla posílena ochrana nezletilých dětí a jejich majetkových zájmů. (Zuklínová et al., 2016)

Dále pro příklad změna zákona o rodině (*Zákon č. 321/2002 Sb.*), kdy byl doplněn výčet okruhu oddávajících osob, které příslušely občanskému sňatku a v neposlední řadě pro příklad lze uvést novelu zákona o registrovaném partnerství a změně zákonů s tím souvisejících z roku 2006 (*Zákon č. 115/2006 Sb.*). (Hrušáková, Králíčková, 2006)

Aktuální struktura rodinného práva

Aktuálně je rodinné právo vymezeno v platném Občanském zákoníku (*Zákon č. 89/2012 Sb.*), jenž jej zahrnuje jakožto jednu ze svých páteřních částí. (Zuklínová et al., 2016)

Pro účely naší práce je klíčová především druhá část Občanského zákoníku České republiky, který budeme dále analyzovat a se kterým budeme pracovat v části praktické, proto je třeba seznámit se s touto částí, která sestává z následující struktury:

ČÁST DRUHÁ – RODINNÉ PRÁVO (§ 655 - § 975)

HLAVA I – MANŽELSTVÍ (§ 655 - § 770)

Díl 1 - Všeobecné ustanovení (§ 655)

Díl 2 - Vznik manželství (§ 656 - § 676)

Díl 3 - Zdánlivé manželství a neplatnost manželství (§ 677 - § 686)

Díl 4 - Povinnosti a práva manželů (§ 687 - § 753)

Díl 5 - Zánik manželství (§ 754 - § 770)

HLAVA II – PŘÍBUZENSTVÍ A ŠVAGROVSTVÍ (§ 771 - § 927)

Díl 1 - Všeobecná ustanovení (§ 771 - § 774)

Díl 2 - Poměry mezi rodiči a dítětem (§ 775 - § 927)

HLAVA III – PORUČENSTVÍ A JINÉ FORMY PÉČE O DÍTĚ (§ 928 - § 975)

Díl 1 – Poručenství (§ 928 - § 942)

Díl 2 - Opatrovnictví dítěte (§ 943 - § 952)

Díl 3 - Svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství (§ 953 - § 970)

Díl 4 - Ústavní výchova (§ 971 - § 975)

Vzhledem k analýze manželství, jeho vzniku, překážek jeho vzniku a taktéž zániku se pro tuto práci budeme věnovat především hlavě první, která se těmito problematickými jevy zabývá a z níž budou čerpány termíny, které budou analyzovány, a nakonec porovnány s termíny španělskými. (Česko, 2012)

Praktická část

Úvod praktické části

V praktické části této bakalářské práce se budeme zabývat vybranými termíny z oblasti rodinného práva. Tyto termíny budeme čerpat z pramenů práva, jež zahrnují oblasti rodinného práva. Prameny práva byly zvoleny na základě poznatků získaných z teoretické části této práce, v níž jsme se s nimi seznámili, a to jak v českém, tak i v argentinském právním prostředí. Všechny španělské texty budou překládány autorkou bakalářské práce v poznámce pod čarou.

Právní pramen, s nímž budeme pracovat v rámci analýzy zaměřené na oblast argentinského rodinného práva, je Občanský a obchodní národní zákoník (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*). Pro část věnovanou analýze českých právních termínů byly vybrány prameny – Občanský zákoník České republiky (*Zákon č. 89/2012 Sb.*), a Zákon, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (*Zákon č. 414/2023, Sb.*). Španělské právní termíny budou selektovány na základě detailního rozboru právního pramene a uvážení autorky práce za předpokladu, aby právní termíny, které označují obdobné právní koncepty, bylo možné dohledat a excerpovat z českých pramenů práva, a tedy mohly tyto termíny být následně vzájemně porovnány.

Zpočátku budou představeny termíny z argentinského Občanského a obchodního národního zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*). V souladu se zjištěnými informacemi v teoretické části naší práce využijeme pro výběr právních termínů Část druhá tohoto zákoníku, která se věnuje oblasti rodinného práva (*Libro segundo - Relaciones de familia*). Termíny budeme excerpovat z článků (*articulos*) náležících 1. Hlavě a 2. Hlavě této části zákoníku (*Título I Matrimonio, Título II Régimen patrimonial del matrimonio*). Tyto články souvisí se vznikem manželství a manželským majetkovým právem, tudíž většina termínů z nich čerpaných bude popisovat právní skutečnosti související s těmito tématy.

Nejprve bude u každého z termínů zanalyzována jeho obsahová rovina, což znamená, že bude představen a stručně vysvětlen jeho význam. Následně bude termín také demonstrován na příslušném článku, jenž vysvětlí či alespoň dokreslí jeho význam.

Třebaže je nutné pochopit správné významové vlastnosti každého z termínů, nebudou některé termíny popisovány pouze na základě definic a citací z článků náležících Občanskému a obchodnímu zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*).

Pro lepší pochopení budou termíny taktéž konzultovány s Diccionario panhispánico del español jurídico dostupného z odkazu: <https://dpej.rae.es/>. Tento slovník právních pojmů bude využit jako zdroj, jež přispěje k lepšímu pochopení významové stránky slov. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o právní terminologii, jež může být někdy mylně chápána, budou pro ujasnění právních pojmů využívány oficiální webové stránky Argentinské republiky nabízející uživatelům stručné a přehledné vysvětlení některých z právních termínů na: <https://www.argentina.gob.ar/>. Další část se bude týkat formální analýzy, v níž se budeme zabývat lexikálními vlastnostmi odborných pojmenování termínů. Zaměříme se na počet slov a strukturu jednotlivých termínů.

Druhá kapitola praktické části této práce se bude věnovat vyhledání termínů, které v českém jazyce odpovídají stejným či alespoň podobným právním skutečnostem, jaké získáme v kapitole první. Takové termíny týkající se vzniku manželství a manželského majetkového práva budou vybírány především z Občanského zákoníku (*Zákon č. 89/2012 Sb.*), ale vzhledem ke skutečnosti, že k uzavření manželství jsou potřeba jisté dokumenty a doklady, jež jsou v rámci českého práva zahrnuty v jiném zákoně, bude využit také Zákon, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, (*Zákon č. 414/2023 Sb.*). Vybrané termíny budou popsány na základě svých významů, jež budou vysvětleny v rámci právních norem jimž náleží. Ovšem pro objektivnější analýzu poslouží k jejich vygenerování také webová databáze LegTerm dostupná z: <https://legterm.cz/>. Druhá část druhé kapitoly se bude týkat formální analýzy českých právních termínů, která bude zahrnovat popis a porovnání jejich lexikálních vlastností.

V poslední kapitole se zaměříme na komparaci španělských právních termínů s českými právními termíny, které označují stejné, či podobné právní skutečnosti. Všechny ekvivalentní termíny budou porovnány a budou zdůrazněny odlišné a shodné znaky, které získáme na základě analýzy z předchozích kapitol.

Argentina

Na základě průzkumu argentinského Občanského a obchodního národního zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*) byly pro potřeby naší práce vybrány následující termíny – *Acta de matrimonio, Celebración del matrimonio, Consentimiento matrimonial, Convención matrimonial, Impedimentos matrimoniales, Libreta de familia, Matrimonio a distancia, Matrimonio en artículo de muerte, Matrimonio, Régimen de comunidad, Régimen de separación de bienes, Régimen patrimonial*.

Je nutné podotknout, že v rámci této analýzy jsme se potýkali s jistými obtížnostmi, jelikož argentinský zákoník pro mnohé z termínů nenabízí přímé definice. Tuto skutečnost jsme zpočátku této práce nepředpokládali, a proto byl výběr termínů ztížen. Bylo třeba řádného průzkumu tohoto právního pramene za účelem výběru termínů, jejichž význam je možné pochopit z právních dokumentů.

Mnohé argentinské právní termíny jsou v rámci právních norem využity bez definic. Část z termínů je v rámci článků zákoníku citována a význam lze tak excerpovat pouze z těchto citací. Takové termíny práva jsou dohledatelné v nespočtu webových stránek či odborných prací, ovšem pro objektivní a legální posouzení, a v souladu se zadáním této práce, v níž je nutné pracovat s právním jazykem a legálními definicemi, nelze takové definice považovat za korektní. Výběr termínů byl tedy ztížen a analýza byla této nalezené skutečnosti přizpůsobena.

V další kapitole, která bude zaměřena výhradně na argentinské právo, budou jednotlivě popsány a představeny již zmíněné španělské termíny.

Obsahová analýza

Acta de matrimonio

Prvním termínem, kterým se budeme zabývat, byl vybrán pojem – *acta de matrimonio*. Tento termín, který je v rámci Občanského a obchodního národního zákoníku v Argentině přímo popsán, označuje jeden z hlavních dokumentů, který obsahuje základní údaje o uzavření manželství.

Tento dokument seskupuje informace o datu a místu sňatku, dále jména, příjmení, věk, číslo dokladu, pokud jej vlastní, rodinný stav, státní příslušnost, zaměstnání, trvalé bydliště a místa narození snoubenců. Zahrnuje také tyto identifikační údaje o rodičích novomanželů a svědcích sňatku. Tento dokument zahrnuje prohlášení novomanželů o vstupu do manželství a prohlášení úředníka, že vstoupili do manželství ve jménu zákona.

Byla-li uzavřena předmanželská smlouva je nutné, aby bylo součástí protokolu nejen prohlášení manželů o její existenci, ale i její notářský zápis spolu s datem jejího uzavření. Prohlášení novomanželů je nutné dodat i v případě, že taková smlouva uzavřena nebyla, či byl sjednán režim odděleného jmění manželů.

Součástí tohoto dokladu o uzavření manželství je také soupis námitek a jejich následné zamítnutí.

Ve zvláštních případech jsou třeba další doklady. Jedná-li se pro příklad o nezletilou osobu, je potřeba doložit i rozhodnutí soudu o jejím zplnoletění. Pokud je manželství uzavřeno na dálku musí protokol zahrnout i veškeré dokumenty dokládající souhlas nepřítomného manžela.

Nakonec musí být celý protokol sepsán a podepsán bezprostředně po obřadu všemi osobami, které jsou součástí sňatku. Lze jej podepsat zmocněnými osobami, které se zástupně zúčastní aktu na žádost nepřítomných.

Matriční úřad manželům vystaví kopii tohoto dokumentu, která stejně jako samotný protokol slouží jako doklad o uzavření manželství.

Všechny tyto náležitosti, jež jsou součástí definice tohoto pojmu, je možné vyčíst z článků § 420 a § 423 Občanského a obchodního národního zákoníku (*ARTICULO 420°., ARTICULO 423°., Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*)), který zní:

ARTICULO 420.- Acta de matrimonio y copia. La celebración del matrimonio se consigna en un acta que debe contener:

- a) fecha del acto;*
- b) nombre y apellido, edad, número de documento de identidad si lo tienen, estado civil, nacionalidad, profesión, domicilio y lugar de nacimiento de los comparecientes;*
- c) nombre y apellido, número de documento de identidad, nacionalidad, profesión, y domicilio de sus respectivos padres, si son conocidos;*
- d) lugar de celebración;*
- e) dispensa del juez cuando corresponda;*
- f) mención de si hubo oposición y de su rechazo;*
- g) declaración de los contrayentes de que se toman por esposos, y del oficial público de que quedan unidos en matrimonio en nombre de la ley;*
- h) nombre y apellido, edad, número de documento de identidad si lo tienen, estado de familia, profesión y domicilio de los testigos del acto;*
- i) declaración de los contrayentes de si se ha celebrado o no convención matrimonial y, en caso afirmativo, su fecha y el registro notarial en el que se otorgó;*
- j) declaración de los contrayentes, si se ha optado por el régimen de separación de bienes;*
- k) documentación en la cual consta el consentimiento del contrayente ausente, si el matrimonio es celebrado a distancia.*

El acta debe ser redactada y firmada inmediatamente por todos los que intervienen en el acto, o por otros a su ruego, si no pueden o no saben hacerlo.³

³ Článek 420.- Protokol o uzavření manželství a jeho kopie. Uzavření manželství se zaznamená v protokolu, jenž musí obsahovat:

Datum sňatku;

Jméno a příjmení, věk, číslo dokladu, pokud jej vlastní, rodinný stav, státní příslušnost, zaměstnání, trvalé bydliště a místo narození snoubenců;

Jméno a příjmení, číslo dokladu, státní příslušnost, zaměstnání, trvalé bydliště rodičů snoubenců, pokud jsou známy;

Místo sňatku;

Rozhodnutí soudu, je-li nezbytné;

Záznam o námitce a jejím zamítnutí;

Prohlášení manželů o vstupu do manželství a prohlášení úřední osoby, že vstoupili do manželství v souladu se zákonem;

*El oficial público debe entregar a los cónyuges, de modo gratuito, copia del acta de matrimonio y de la libreta de familia expedida por el Registro de Estado Civil y Capacidad de las Personas.*⁴

*ARTICULO 423.- Regla general. Excepciones. Posesión de estado. El matrimonio se prueba con el acta de su celebración, su testimonio, copia o certificado, o con la libreta de familia expedidos por el Registro de Estado Civil y Capacidad de las Personas.*⁵

Celebración del matrimonio

Právní termín – *celebración del matrimonio* – můžeme zařadit mezi termíny víceslovné, který lze kalkem přeložit jako uzavření manželství. V souladu s právními normami tento termín označuje akt uzavírající manželství. Tento akt musí splňovat zákonné požadavky podle článku § 418 Občanského a obchodního národního zákoníku (*ARTICULO 418°, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), jehož úplné znění můžeme vidět níže.

Požadavky aktu, jenž můžeme nazvat sňatkem, jsou následující. Manželství musí být uzavřeno před matrikářem příslušícím matričnímu úřadu, který se vztahuje k bydlišti alespoň jednoho z manželů. Musí být uzavřeno veřejně za přítomnosti obou snoubenců a jejich svědků. Pokud je sňatek uzavřen v prostorách městského úřadu, je potřeba, aby se dostavili dva svědci k tomuto aktu, ovšem pokud je manželství uzavřeno mimo prostory městského úřadu, je nezbytná přítomnost čtyř svědků.

Jméno a příjmení, věk, číslo dokladu, pokud jej vlastní, rodinný stav, zaměstnání a trvalé bydliště svědků sňatku;

Prohlášení manželů, že manželská smlouva byla, či nebyla uzavřena a v případě jejího uzavření datum a notářský zápis do matriky;

Prohlášení manželů, pokud se rozhodli pro režim odděleného jmění manželů

Dokumenty dokládající souhlas nepřítomného manžela při manželství uzavřeném na dálku.

Protokol musí být sepsán a podepsán bezprostředně po obřadu všemi osobami, které jsou součástí sňatku nebo zmocněnými osobami na žádost osob, které se nemohou či nejsou schopni dostavit k obřadu. [KB]

⁴ *Úřad musí zaslat novomanželům, bez nároku na úhradu zásilky, kopii tohoto protokolu o uzavření manželství a knihy rodiny vydaných matričním úřadem. [KB]*

⁵ *Článek 423.- Společná, obecná a zvláštní ustanovení. Manželství se prokazuje prostřednictvím protokolu o uzavření manželství, ověřené kopie, popřípadě jejím duplikátem, nebo knihou rodiny již vydává matriční úřad. [KB]*

Sňatek se uzavírá přednesením § článku 431 úřední osobou a prohlášením obou snoubenců, že spolu vstupují do manželství. Manželství je právoplatně uzavřeno prohlášením úřední osoby.

ARTICULO 418.- Celebración del matrimonio. El matrimonio debe celebrarse públicamente, con la comparecencia de los futuros cónyuges, por ante el oficial público encargado del Registro del Estado Civil y Capacidad de las Personas que corresponda al domicilio de cualquiera de ellos.⁶

Si se celebra en la oficina que corresponde a ese oficial público, se requiere la presencia de dos testigos y las demás formalidades previstas en la ley. El número de testigos se eleva a cuatro si el matrimonio se celebra fuera de esa oficina.⁷

En el acto de la celebración del matrimonio el oficial público da lectura al artículo 431, recibe de cada uno de los contrayentes la declaración de que quieren respectivamente constituirse en cónyuges, y pronuncia que quedan unidos en matrimonio en nombre de la ley.⁸

Consentimiento matrimonial

Dalším z termínů, který je klíčový v rámci této kapitoly, byl vybrán termín – *consentimiento matrimonial*. Pro tento právní termín nenabízí zákoník definici, ovšem je součástí několika článků Občanského a obchodního národního zákoníku (*ARTICULO 406.*, *ARTICULO 408.*, *Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), na jejichž základě je možno určit jeho význam.

⁶ Článek 418.- Uzavření manželství. Manželství musí být uzavřeno veřejně, za přítomnosti snoubenců, před úřední osobou pověřenou matričním úřadem, jenž se vztahuje k bydlišti alespoň jednoho z novomanželů. [KB]

⁷ Je-li manželství uzavíráno v prostorách příslušného úřadu, je požadována přítomnost dvou svědků a splnění dalších formálních náležitostí k uzavření manželství stanovených zákonem. Počet svědků se zvyšuje na čtyři, je-li sňatek uzavřen mimo prostory příslušného úřadu. [KB]

⁸ Při aktu uzavření manželství úřední osoba přečte článek 431, přijme od každého ze snoubenců prohlášení, že svobodně vstupují do manželství a prohlásí manželství za právoplatně uzavřené. [KB]

Tímto termínem se rozumí souhlasný projev manželů. Všechny články, které zahrnují tento právní termín, jsou přiloženy níže pod odstavcem. Tento projev musí být svobodným a úplným vyjádřením vůle snoubenců. Tento projev vyjádří každý ze snoubenců osobně před příslušným orgánem, jenž je zmocněn k úkonu uzavření manželství.

Novomanželský souhlas nesmí být ovlivněn ani podřízen žádné podmínce či námitce, která by snoubence k tomuto aktu přinutila či ovlivnila jejich rozhodnutí. Tímto souhlasem manželé dobrovolně vstupují do manželství, k němuž se tímto úkonem zavazují.

ARTICULO 406.- Requisitos de existencia del matrimonio. Para la existencia del matrimonio es indispensable el consentimiento de ambos contrayentes expresado personal y conjuntamente ante la autoridad competente para celebrarlo, excepto lo previsto en este Código para el matrimonio a distancia. El acto que carece de este requisito no produce efectos civiles.⁹

ARTICULO 408.- Consentimiento puro y simple. El consentimiento matrimonial no puede someterse a modalidad alguna. Cualquier plazo, condición o cargo se tiene por no expresado, sin que ello afecte la validez del matrimonio.¹⁰

Convención matrimonial

Další termín náleží mezi pojmy označující dokumenty týkající se manželství. Tento konkrétní pojem představuje v Argentině smlouvu, kterou snoubenci uzavřou před sňatkem.

⁹ Článek 406.- Podmínky pro vznik manželství. Ke vzniku manželství je nezbytný souhlas obou účastníků, jenž si vyjádří osobně oba snoubenci navzájem před orgánem oprávněným k uzavření manželství, s výjimkou případů stanovených tímto zákoníkem pro manželství uzavírané na dálku.

Úkon vyplývající z této podmínky nemá občanskoprávní účinky. [KB]

¹⁰ Článek 408.- Souhlas svobodný a úplný. Manželský souhlas nesmí být vyjádřen jiným způsobem. Jakýkoliv termín, podmínka či námitka se považuje za nevyjádřenou, aniž by ovlivnil platnost manželství. [KB]

Definice, kterou přináší Diccionario panhispánico del español jurídico (*Panhispánský slovník právních termínů*), nám pomůže lépe porozumět jeho významu. Na základě nalezené definice termín označuje smlouvu uzavíranou snoubenci. Tato smlouva může mít různé předměty svého působení. Předmětem smlouvy může být volba majetkového režimu, kterou manželé před uzavřením sňatku učiní, však ji mohou změnit nejdéle rok od uzavření manželství. Jiná manželská smlouva se mimo jiné může týkat odhadu a vyčíslení majetku, který každý účastník do svazku přinese, nýbrž i záznamu dluhů manželů, a darů, které si mezi sebou manželé vyměnily. Tyto podrobnosti byly nalezeny ve článku § 446 Občanského a obchodního národního zákoníku (*ARTICULO 446°. Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*):

ARTICULO 446.- Objeto. Antes de la celebración del matrimonio los futuros cónyuges pueden hacer convenciones que tengan únicamente los objetos siguientes:

- a) la designación y avalúo de los bienes que cada uno lleva al matrimonio;*
- b) la enunciación de las deudas;*
- c) las donaciones que se hagan entre ellos;*
- d) la opción que hagan por alguno de los regímenes patrimoniales previstos en este Código.¹¹*

ARTICULO 449.- Modificación de régimen. Después de la celebración del matrimonio, el régimen patrimonial puede modificarse por convención de los cónyuges. Esta convención puede ser otorgada después de un año de aplicación del régimen patrimonial, convencional o legal, mediante escritura pública. Para que el cambio de

¹¹ Článek 446.- Předmět. Před uzavřením manželství mají snoubenci možnost podepsat smlouvy, jejichž předmětem jsou následující záležitosti:
Odhad a vyčíslení majetku, kterým každý z nich přispěl do manželství;
Stanovení dluhů;
Dary, které si navzájem vyměnili;
Možnost volby majetkového režimu, kterou učiní, na základě výše stanovených článků tohoto zákoníku.
[KB]

*régimen produzca efectos respecto de terceros, debe anotarse marginalmente en el acta de matrimonio.*¹²

*Civ.; Arg., Hond. y Ur. Acuerdo entre los futuros cónyuges, antes de la celebración del matrimonio, que solo puede tener por objeto la designación y avalúo de los bienes que cada uno lleva al matrimonio, la enunciación de las deudas, las donaciones que se hagan entre ellos y la opción que hagan por alguno de los regímenes patrimoniales.*¹³ (Real Academia Española, 2023)

Impedimentos matrimoniales

Dalším excerpovaným termínem je pojem označující překážky, které v Argentině zamezují snoubencům uzavřít manželství v souladu se zákonem.

Dle argentinského zákona mezi takové právní skutečnosti náleží příbuzenský vztah mezi snoubenci jak v přímé pokrevní linii, tak i příbuzenské vztahy pocházející ze sňatku. Taktéž sourozenci nemohou uzavřít manželství navzájem mezi sebou.

Za další zákonné překážky bránící snoubencům vstoupit do manželství jsou považovány nezletilost osob – tedy skutečnost, kdy je osoba mladší 18 let věku – a nesvéprávnost osob, již zjednodušeně lze chápat jako stav, kdy je osoba nedostatečně duševně vybavena a není ji dovoleno právně jednat.

V neposlední řadě nemohou manželství uzavřít osoby, které byly odsouzeny za úmyslné trestné činy, či osoby, které jsou součástí jiného trvalého manželského svazku, který nebyl rozloučen, a tedy stále z právního hlediska přetrvává.

¹² Článek 449.- Změna režimu. Po uzavření manželství může být úprava majetkových poměrů změněna na základě smlouvy mezi manžely. Tato smlouva může být podepsána po uplynutí jednoho roku od nabytí účinnosti majetkového smluvního či zákonného režimu, a to formou veřejné listiny. Aby změna majetkového režimu měla občanskoprávní účinky na práva třetí osoby, musela by být tato osoba zahrnuta v protokolu o sňatku. [KB]

¹³ Smlouva mezi snoubenci, před uzavřením manželství, jejíž předmětem může být pouze odhad a vyčíslení majetku, které každý z nich přináší do manželství, stanovení dluhů, záznam darů, které si navzájem poskytly, a volba režimu, kterou smluvní strany učiní v souladu s majetkovým manželským právem. [KB]

Všechny tyto překážky vzniku manželství, které stanovuje argentinský zákoník jsou blíže popsány ve článku § 403 (*ARTICULO 403°., Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), který je v originálním znění následující:

ARTICULO 403.- Impedimentos matrimoniales. Son impedimentos dirimentes para contraer matrimonio:

- a) el parentesco en línea recta en todos los grados, cualquiera que sea el origen del vínculo;
- b) el parentesco entre hermanos bilaterales y unilaterales, cualquiera que sea el origen del vínculo;
- c) la afinidad en línea recta en todos los grados;
- d) el matrimonio anterior, mientras subsista;
- e) haber sido condenado como autor, cómplice o instigador del homicidio doloso de uno de los cónyuges;
- f) tener menos de dieciocho años;

- g) la falta permanente o transitoria de salud mental que le impide tener discernimiento para el acto matrimonial.¹⁴

¹⁴ Článek 403.- Překážky vzniku manželství. Jsou to překážky zamezující uzavření manželství:
Pokrevní příbuzenský vztah v přímé linii, bez ohledu na původ tohoto vztahu;
Sourozenecký vztah mezi vlastními i nevlastními sourozenci, bez ohledu na původ tohoto vztahu;
Příbuzenství ze sňatku v přímé linii, bez ohledu na původ tohoto vztahu;
Předchozí manželství, které stále trvá;
Je-li jeden ze snoubenců odsouzen za úmyslný trestný čin, v němž vystupoval jako pachatel, spolupachatel či účastník daného trestného činu;
Nedovrší-li snoubenec osmnácti let věku;
Trvalý či přechodný nedostatek psychického zdraví, jenž zamezuje snoubenci možnost uzavřít manželství.
[KB]

Libreta de familia

Dále pozastavíme-li se u tématu dokumentů spojených s uzavřením manželství, nesmíme opomenout zahrnout termín – *libreta de familia*. Tento pojem v Argentině, jak uvádí Diccionario panhispánico del español jurídico, označuje oficiální dokument zahrnující základní údaje o rodině, osobním stavu manželů a data o narození dětí. Termín je zahrnut v Občanském a obchodním národním zákoníku ve článku § 423 (*ARTICULO 423°., Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), z něhož vyplývá, že kopii tohoto dokumentu, která bude snoubencům po sňatku vystavena matričním úřadem, lze využít jako jeden z dokladů o vzniku manželství. Znění tohoto článku vidíme zde:

*ARTICULO 423.- Regla general. Excepciones. Posesión de estado. El matrimonio se prueba con el acta de su celebración, su testimonio, copia o certificado, o con la libreta de familia expedidos por el Registro de Estado Civil y Capacidad de las Personas.*¹⁵

*Adm.; Arg., Bol., Chile, Par. y Ur. Documento oficial en que constan los datos de una familia sobre el estado civil de los esposos y el nacimiento de los hijos.*¹⁶(Real Academia Española, 2023)

Matrimonio a distancia

Termín – *matrimonio a distancia* – je v souladu se článkem § 422 Občanského a obchodního národního zákoníku (*ARTICULO 422°., Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*) popsán jako zvláštní způsob uzavření manželství, jímž je sňatek uzavřen nestandardním způsobem. Termín označuje situaci, kdy je jeden ze snoubenců při sňatečném obřadu nepřítomen. Ovšem je mu dovoleno vyjádřit svůj souhlasný projev vůle s uzavřením manželství osobně právě v místě, kde se zrovna nachází. Tento akt musí provést před osobou oprávněnou uzavírat manželství v souladu se zákonem.

¹⁵ Článek 423.- Společná, obecná a zvláštní ustanovení. Manželství se prokazuje prostřednictvím protokolu o uzavření manželství, ověřené kopie, popřípadě jejím duplikátem, nebo knihou rodiny již vydává matriční úřad. [KB]

¹⁶ Oficiální dokument, do něhož se zapisují identifikační údaje rodinných příslušníků, osobní stav manželů a údaj o narození jejich dětí. [KB]

ARTICULO 422.- Matrimonio a distancia. El matrimonio a distancia es aquel en el cual el contrayente ausente expresa su consentimiento personalmente, en el lugar en que se encuentra, ante la autoridad competente para celebrar matrimonios, según lo previsto en este Código en las normas de derecho internacional privado.¹⁷

Matrimonio en artículo de muerte

Tento víceslovný právní termín – *matrimonio en artículo de muerte* – stejně jako termín předchozí, označuje zvláštní způsob sňatku. Jedná se o situaci, kdy i v případě, že je jeden ze života snoubenců přímo ohrožen, má i za těchto podmínek snoubenec právo manželství uzavřít.

Pokud tedy určité okolnosti ohrožující život člověka jej nedovolí uzavřít manželství tradičním způsobem, je zákonem dovoleno, aby úřední osoba oddala snoubence bez ohledu na všechny nebo některé formalities uvedené v sekci 1 Občanského a obchodního národního zákoníku (*Sección 1ª, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*). Nýbrž je nutné, aby snoubenci předložili lékařské osvědčení, nebo v jiném případě alespoň prohlášení dvou dalších osob, jak je uvedeno ve článku § 421 (*ARTICULO 421º, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*):

ARTICULO 421.- Matrimonio en artículo de muerte.

El oficial público puede celebrar matrimonio con prescindencia de todas o de alguna de las formalidades previstas en la Sección 1ª, cuando se justifica que alguno de los contrayentes se encuentra en peligro de muerte, con el certificado de un médico y, donde no lo hay, con la declaración de dos personas.¹⁸

¹⁷ Článek 422.- Uzavření manželství na dálku. Uzavření manželství na dálku je takové, kdy nepřítomný snoubenec vyjádří osobně svůj souhlas, v místě, kde se právě nachází, před úřední osobou, která je oprávněná uzavírat manželství dle výše uvedeného v tomto zákoníku v souladu s normami mezinárodního práva soukromého. [KB]

¹⁸ Článek 421.- Uzavření manželství v případě přímého ohrožení života. Úřední osoba může oddat snoubence, bez ohledu na všechny nebo některé formalities uvedené v sekci 1, pokud je důvodem, že některý ze snoubenců je v ohrožení života, s doložením lékařského osvědčení, a v případě nepřítomnosti lékaře s prohlášením dvou osob. [KB]

Matrimonio

Dalším termínem pro naši analýzu byl vybrán termín – matrimonio, jenž propojuje všechny články příslušných vybraných kapitol argentinského zákoníku (*Título I Matrimonio, Título II Régimen patrimonial del matrimonio, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*)).

Zákoník v Argentině pro tento termín bohužel nezahrnuje přímou definici, avšak obsahuje jeho citaci, jež nám umožní porozumět významu tohoto termínu. Na základě článků § 401 a § 402 (*ARTICULO 401°, ARTICULO 402°, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*) můžeme význam tohoto slova z právního hlediska chápat jako svazek dvou osob. Zákon přímo stanovuje, že nezáleží na pohlaví účastníků manželského svazku. Manželství je tedy umožněno tradičně muži a ženě, ale také osobám stejného pohlaví zcela bez rozdílu. Vznik manželství nelze zajistit zasnoubením osob a zákoník stanovuje, že ani za trvání manželství nesmí být porušována základní lidská práva.

Citace tohoto pojmu uvozuje Hlavu I Občanského a obchodního národního zákoníku (*Título I Matrimonio, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), jejíž znění je následující:

*ARTICULO 401.- Esponsales. Este Código no reconoce esponsales de futuro. No hay acción para exigir el cumplimiento de la promesa de matrimonio ni para reclamar los daños y perjuicios causados por la ruptura, sin perjuicio de la aplicación de las reglas del enriquecimiento sin causa, o de la restitución de las donaciones, si así correspondiera.*¹⁹

¹⁹ Článek 401.- Zásnuby. Tento zákoník neuznává zásnuby. Není možné vymáhat dodržení zasnoubení ani domáhat se náhrady škod za následky vzniklé rozpadem vztahu, na základě uplatnění pravidel pro bezdůvodné obohacení, či případné navrácení darů. [KB]

ARTICULO 402.- Interpretación y aplicación de las normas. Ninguna norma puede ser interpretada ni aplicada en el sentido de limitar, restringir, excluir o suprimir la igualdad de derechos y obligaciones de los integrantes del matrimonio, y los efectos que éste produce, sea constituido por dos personas de distinto o igual sexo.²⁰

Régimen de comunidad

Na základě excerptce termínů týkajících se manželských majetkových práv byl vybrán termín – *régimen de comunidad*.

Tento pojem podle citace, již uvádí článek § 463 (*ARTICULO 463°*, *Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), označuje majetkový režim, jenž manželé podle zákona nabývají automaticky po uzavření manželství, pokud nezvolí v předmanželské smlouvě jinou z možností. V tomto případě se majetek každého z účastníků stává společným.

ARTICULO 463.- Carácter supletorio. A falta de opción hecha en la convención matrimonial, los cónyuges quedan sometidos desde la celebración del matrimonio al régimen de comunidad de ganancias reglamentado en este Capítulo. No puede estipularse que la comunidad comience antes o después, excepto el caso de cambio de régimen matrimonial previsto en el artículo 449.²¹

²⁰Článek 402.- Výklad a aplikace právních norem. Žádná právní norma nesmí být vykládána nebo aplikována tak, aby omezovala, zužovala, vylučovala nebo potlačovala rovnost práv a povinností účastníků manželství a práva, které z něj vyplývají, ať už je uzavírají dvě osoby různého nebo stejného pohlaví. [KB]

²¹Článek 463.- Doplněk. Pokud není v manželské smlouvě stanoveno jinak, podléhají manželé od doby uzavření manželství režimu společného jmění popsaného v této kapitole. Není možné stanovit, že společné jmění manželů vznikne dříve nebo později, s výjimkou případu změny majetkových poměrů manželů podle článku 449. [KB]

Régimen de separación de bienes

Další excerpovaný termín z Hlavy II tohoto zákoníku (*Título II Régimen patrimonial del matrimonio, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), věnující se manželskému majetkovému právu, označuje jeden ze dvou možných manželských režimů.

Tento režim je založený na odděleném jmění manželů. Termín je podle článku § 505 Občanského a obchodního národního zákoníku (*ARTICULO 505°, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), jehož znění nalezneme níže, definován jako majetkový režim mezi manžely, v němž manželé jednotlivě a svobodně spravují a nakládají se svým osobním majetkem a zodpovídají za své dluhy každý z nich samostatně. S odkazem na předchozí článek § 463, spolu s informacemi z článku § 449 (*ARTICULO 449°, ARTICULO 463°, Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*) je zřejmé, že tento režim vzniká smluvní dohodou mezi snoubenci, či manžely nejpozději rok po uzavření manželství.

ARTICULO 505.- Gestión de los bienes. En el régimen de separación de bienes, cada uno de los cónyuges conserva la libre administración y disposición de sus bienes personales, excepto lo dispuesto en el artículo 456. Cada uno de ellos responde por las deudas por él contraídas, excepto lo dispuesto en el artículo 461.²²

ARTICULO 449.- Modificación de régimen. Después de la celebración del matrimonio, el régimen patrimonial puede modificarse por convención de los cónyuges. Esta convención puede ser otorgada después de un año de aplicación del régimen patrimonial, convencional o legal, mediante escritura pública. Para que el cambio de régimen produzca efectos respecto de terceros, debe anotarse marginalmente en el acta

²² Článek 505.- Správa majetku. V režimu odděleného jmění manželů si každý z manželů ponechává svobodně spravování a nakládání se svým osobním majetkem, s výjimkou případů uvedených ve článku 456.

Každý z nich je samostatně odpovědný za dluhy, k nimž se zavázal, s výjimkou případů uvedených ve článku 461. [KB]

de

matrimonio.

*Los acreedores anteriores al cambio de régimen que sufran perjuicios por tal motivo pueden hacerlo declarar inoponible a ellos en el término de un año a contar desde que lo conocieron.*²³

Régimen patrimonial

Posledním termínem této kapitoly je pojem – *régimen patrimonial*, jenž lze považovat za hlavní termín Hlavy II, který podle popisu v Diccionario panhispánico del español jurídico označuje soubor právních norem upravujících majetkové vztahy mezi manžely navzájem, ale i ve vztahu ke třetím osobám.

Na základě definice slovníku a s odkazem na článek z předchozího termínů § 449 argentinského zákoníku (*ARTICULO 449º., Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), jehož znění nalezneme níže, termín označuje manželské majetkové právo. Tento pojem lze považovat za hyperonymum vzhledem ke skutečnosti, že zahrnuje dílčí majetkové režimy.

Tyto režimy mají možnost manželé modifikovat prostřednictvím dohody před sňatkem, či nejpozději rok od uzavření manželství. Aby mohla mít smlouva vliv na třetí osoby, měla by být změna majetkového režimu zaznamenána v protokolu o uzavření manželství.

Civ.; Arg. Conjunto de normas jurídicas que regulan las relaciones económicas de los cónyuges entre sí y respecto de terceros. ²⁴(Real Academia Española, 2023)

²³ Článek 449.- Změna režimu. Po uzavření manželství může být úprava majetkových poměrů změněna na základě smlouvy mezi manžely. Tato smlouva může být podepsána po uplynutí jednoho roku od nabytí účinnosti majetkového smluvního či zákonného režimu, a to formou veřejné listiny. Aby změna majetkového režimu měla právní účinky na práva třetí osoby, musela by být tato osoba zahrnuta v protokolu o sňatku.

Věřitelé z předchozího majetkovém režimu, kteří změnou režimu utrpěli újmu, mohou prohlásit, že je vůči nim nevymahatelný, a to ve lhůtě jednoho roku od okamžiku, kdy se o něm dozvěděli. [KB]

²⁴ Soubor právních norem upravujících majetkové vztahy navzájem mezi manžely i vůči třetím osobám. [KB]

Formální analýza

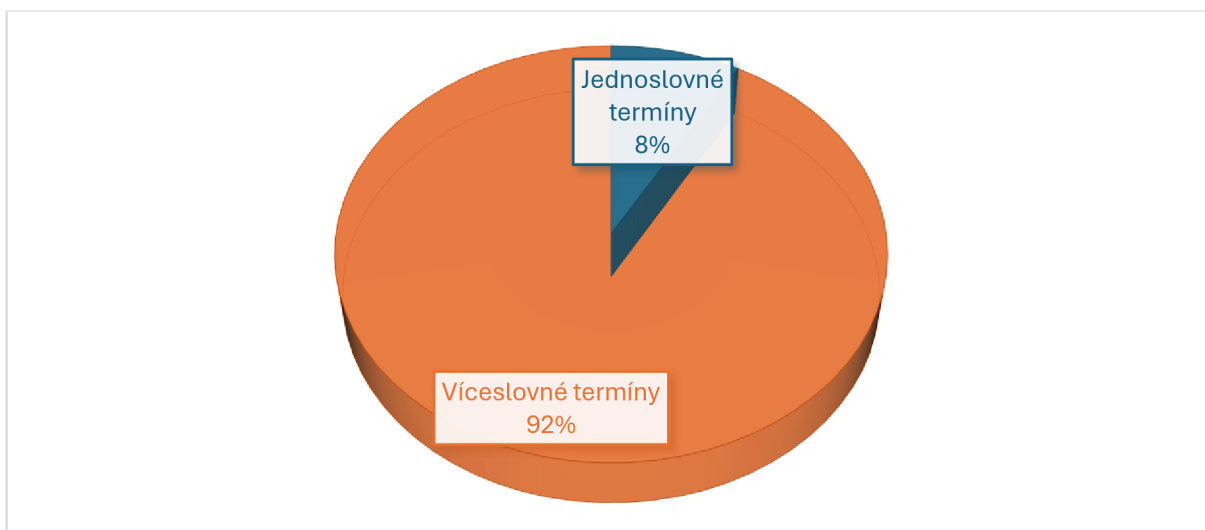
V této kapitole se budeme zabývat formální analýzou, která bude věnována lexikálním vlastnostem excerpovaných termínů. Předmětem této kapitoly bude primárně rozřazení termínů na termíny jednoslovné a termíny víceslovné. V případě termínů víceslovných se dále zaměříme na charakter daného syntagmatu, tedy na způsob, jakým bylo dané syntagma vytvořeno. Na základě slovtvorby budou španělské termíny mezi sebou porovnány. V neposlední řadě bude zanalyzován i společný slovtvorný základ víceslovných termínů.

Nejprve je nutné znovu uvést již excerpované termíny, které byly vybrány pro výzkum této práce, jimiž jsou – *Acta de matrimonio, Celebración del matrimonio, Consentimiento matrimonial, Convención matrimonial, Impedimentos matrimoniales, Libreta de familia, Matrimonio a distancia, Matrimonio en artículo de muerte, Matrimonio, Régimen de comunidad, Régimen de separación de bienes, Régimen patrimonial.*

První analýza je zaměřena na rozdělení termínů podle počtu slov na termíny jednoslovné a termíny víceslovné viz. Tabulka č.1.

Tabulka č. 1: Rozdělení španělských termínů podle počtu slov

Právní termíny			Termíny jednoslovné
Termíny víceslovné			
2 slova	2 slova s předložkou	Více slov	Matrimonio
Consentimiento matrimonial	Acta de matrimonio	Matrimonio en artículo de muerte	
Convención matrimonial	Celebración del matrimonio	Régimen de separación de bienes	
Impedimentos matrimoniales	Libreta de familia Matrimonio a distancia Régimen de comunidad Régimen patrimonial		

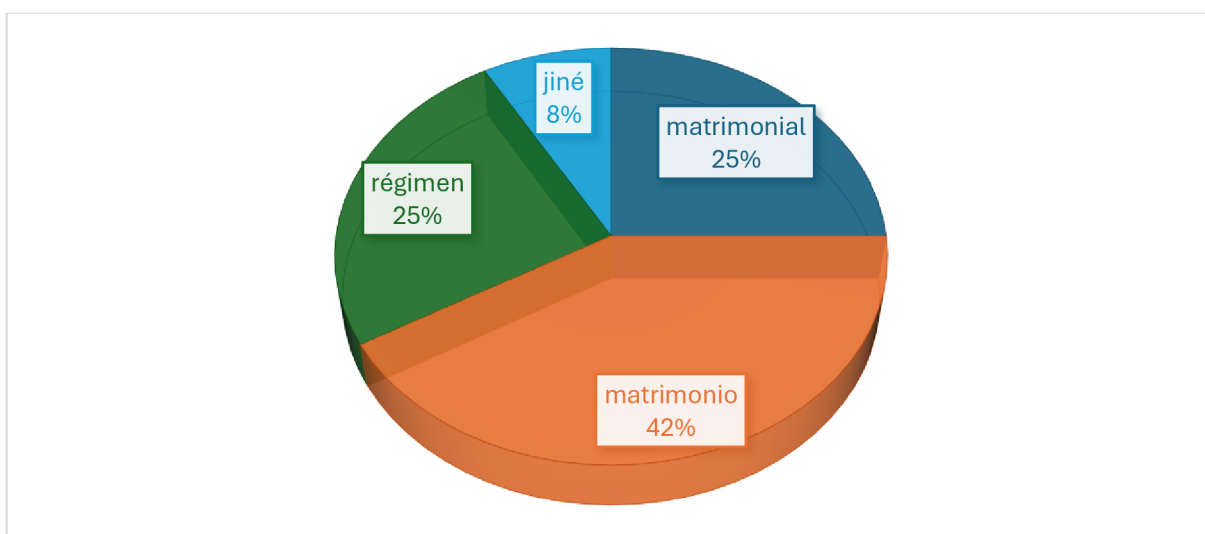

Graf č. 1: Španělské termíny podle počtu slov

Z předchozího grafu vyplývá, že 92 % vybraných odborných pojmenování zahrnuje termíny víceslovné, které jsou tvořené převážně dvěma slovy. Z toho důvodu se v další části zaměříme pouze na tyto termíny a s termíny jednoslovnými, jež jsou zastoupeny pouze jedním výsledkem, dále pracovat nebudeme. Součástí našeho výběru jsou taktéž termíny tvořené více než 3 slovy, jež jsou tvořeny polovětnými vazbami, ovšem tyto delší termíny nebudou dále analyzovány.

Termíny víceslovné

Termíny víceslovné lze rozdělit na skupiny podle společného slovotvorného základu termínů, jež jsou představeny v Grafu č.2.

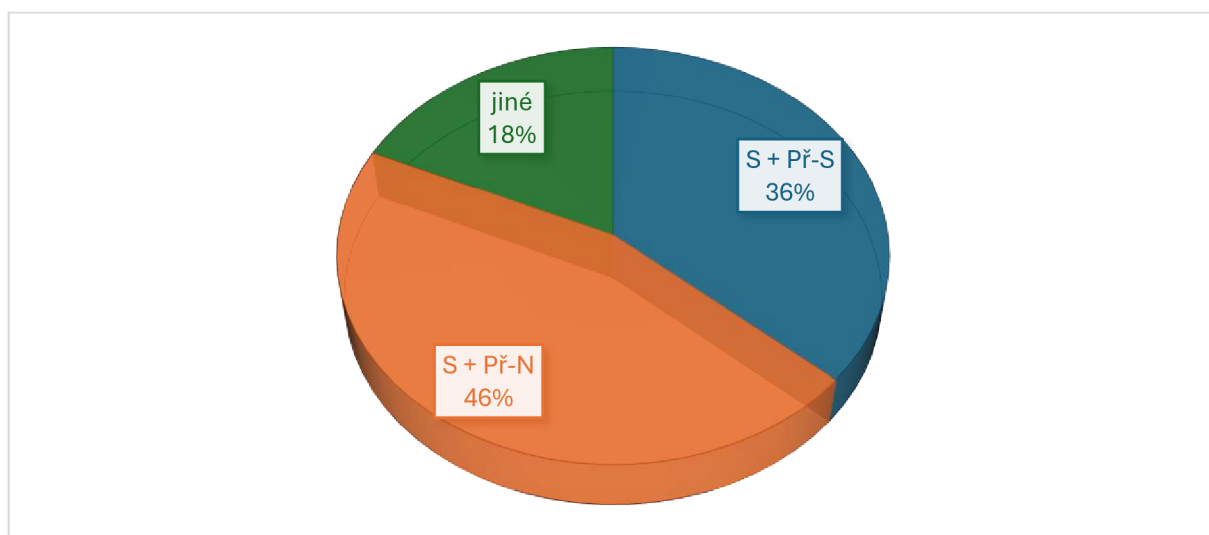
Graf č. 2: Španělské termíny podle společného jádra

Jádrem termínů je ze 42 % podstatné jméno – „matrimonio“. Rovným dílem jsou zastoupeny termíny, které obsahují přídavné jméno – „matrimonial“ a ty termíny, které se vztahují k manželskému majetkovému právu mají společné jádro – „régimen“. Pouze jediná výjimka, která se nachází mezi excerpovanými termíny je pojem – „libreta de familia,“ jež nezahrnuje žádné jádro z výše uvedených.

Poslední část naší analýzy je věnována charakteru slovo tvorby víceslovných termínů.

Tabulka č. 2: Rozdělení španělských víceslovných termínů podle slovo tvorby

Struktura víceslovných termínů		
S ⁱ + Př-S ⁱⁱ	S ⁱⁱⁱ + Př-N ^{iv}	Jiné
Consentimiento matrimonial	Acta de matrimonio	Matrimonio en artículo
Convención matrimonial	Celebración del	de muerte
Impedimentos matrimoniales	matrimonio	Régimen de separación
Régimen patrimonial	Libreta de familia	de bienes
	Matrimonio a distancia	
	Régimen de comunidad	

Graf č. 3: Španělské termíny podle charakteru slovo tvorby

Termíny víceslovné jsou tvořeny přívlastkem shodným, který se nachází v postpozici substantiva a shoduje se s ním v rodě, čísle a pádě. Další skupina termínů, která je zastoupena větší měrou mezi našimi termíny, je tvořena přívlastkem neshodným, jenž je k substantivu připojen pomocí předložky a nachází se také v jeho postpozici.

Česká republika

V předchozí kapitole jsme se zabývali výhradně španělskými termíny excerptovanými z argentinského Občanského a obchodního národního zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*). Vzhledem ke skutečnosti, že tématem této práce je porovnání španělských termínů s českými, je nezbytné provést stejnou analýzu i s českými termíny z oblasti rodinného práva.

Na základě výběru daných termínů ve španělštině budou z českých právních pramenů, tedy z Občanského zákoníku České republiky (*Zákon č. 89/2012 Sb.*) a ze Zákona, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, dále jen *Zákon č. 414, (Zákon č. 414/2023 Sb.)*, excerptovány termíny označující podobné právní skutečnosti v českém prostředí. Je nutné dodat, že *Zákon č. 414* vstoupil v platnost 29.12.2023 a nabyl své účinnosti ke dni 1.1.2024. Jedná se tedy o nové znění zákona, který nahradil *Zákon o matrikách, jménu a příjmení (Zákon č. 301/2000 Sb.)*.

Pro ucelený pohled na významové stránky českých právních termínů bude využita vícejazyčná databáze právních termínů – LegTerm. Tato databáze obsahuje a nabízí uživatelům vyhledat české právní termíny, jež jsou doplněny o své definice. Právě tyto definice budou v naší analýze využity k lepšímu pochopení některých termínů. Tato databáze je dostupná z odkazu: <https://LegTerm.cz/>. (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2020)

Na základě předešlého výběru jsme došli k výběru těchto termínů – *Kniha manželství, Manželské majetkové právo, Manželství, Oddací list, Protokol o uzavření manželství, Režim oddělených jmění, Smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci, Sňatečný obřad, Sňatečný projev vůle, Sňatek, Uzavření manželství v případě přímého ohrožení života Uzavření manželství zmocněncem, Zákonné překážky manželství, Zákonný režim.*

Po představení všech právních pramenů České republiky v teoretické části této práce je zřejmé, že manželství je termín, jenž je používán pro svazek muže a ženy. Ovšem svazek osob stejného pohlaví, který nese termín registrované partnerství, je v českém právu popsán v jiném zákoně (*Zákon č. 115/2006 Sb., Zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů*), s nímž v rámci této analýzy pracovat nebudeme.

Touto problematikou jsme se nezabývali v rámci argentinského práva, jelikož argentinské zákony týkající se uzavírání manželství nedělají rozdíl mezi páry osob různého či stejného pohlaví, ale všechna práva a povinnosti dopadají stejně na všechny osoby bez rozdílu pohlaví.

Pro větší přehlednost budou tedy porovnány pouze termíny ze článků náležícím Hlavě I, Části druhé Občanského zákoníku (§ 656 - § 770, *Zákon č. 89/2012 Sb.*) vztahující se k manželství mezi mužem a ženou, nejedná se tedy o diskriminaci, či snahu zapřít skutečnost homosexuálních vztahů, nýbrž o usnadnění naší analýzy.

Termíny budou v první části – věnované obsahové analýze – jednotlivě vysvětleny podle definic jim náležících v rámci právních norem. Některé termíny v českém právu nejsou přímo definovány, avšak na základě citací, či ze článků jimž náleží lze jejich sémantickou rovinu srozumitelně pochopit. Takto budou analyzovány všechny námi vybrané termíny.

Druhá část této kapitoly se bude týkat formální analýzy. V této analýze se budeme zabývat lexikálními vlastnostmi termínů. Termíny budou tedy rozřazeny na skupiny podle počtu slov, a nakonec bude analyzován i charakter jejich slovotvorby.

Obsahová analýza

Kniha manželství

Prvním termínem, na který se v další části analýzy zaměříme je termín – *kniha manželství*. Tento pojem označuje, na základě článků § 1, § 5 - § 7 Zákona č. 414 (§1, § 5 - § 7, *Zákon č. 414/2023 Sb.*), listinnou matriční knihu vedenou matričním úřadem. Kniha manželství seskupuje informace, které jsou neveřejné, jsou součástí předem svázaných tiskopisů. Do knihy se rukopisně zapisuje matriční událost – v tomto případě – údaje o uzavření manželství, ale také o narození dětí. Konkrétně se do knihy zapisují údaje, které se ověřují na základě protokolu o uzavření manželství a ostatních potřebných dokumentů, jež musí být předloženy před sňatkem, jak uvádí článek § 20 tohoto zákona (§ 20, *Zákon č. 414/2023 Sb.*).

Mezi tyto údaje se řadí konkrétně základní identifikační údaje novomanželů, jejich rodičů a svědků sňatečného obřadu, dále se v knize eviduje den, měsíc, rok a místo uzavření manželství, dohoda manželů o příjmení, a nakonec je dopsán datum zápisu do knihy manželství a podpis matrikáře.

Manželské majetkové právo

Druhý z vybraných termínů je excerpovaný z oddílu 4, Hlavy II Občanského zákoníku České republiky (§ 687 - § 753, *Zákon č. 89/2012 Sb.*), jelikož se jedná o termíny věnované manželskému majetkovému právu.

Tento termín je hyperonymem pro různé formy majetkových režimů manželů, a proto je mu věnován celý oddíl v rámci části rodinného práva v Občanském zákoníku. Termín není přímo definován či citován v rámci právních norem. Jeho definici nám ovšem nabízí databáze LegTerm, která jej popisuje následujícím způsobem: „*Manželské majetkové právo je soubor právních norem, které upravují povinnosti a práva manželů týkající se – v současné době – většiny toho, co má majetkovou hodnotu a přitom je manželům společné. Proto se jedná především o úpravu povinností a práv, jejichž předmětem jsou věci v právním slova smyslu, a to jak věci hmotné, movité i nemovité, tak i věci nehmotné (zejména pohledávky a dluhy).*“ (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2020)

Z této definice vyplývá, že termín označuje souhrn právních norem, které se týkají majetkových poměrů manželů v manželském svazku a které především popisují možnosti a formy rozdělení či spojení vlastnictví manželů.

Manželství

Dalším termínem je klíčový termín této oblasti rodinného práva a je jím pojem – *manželství*. České právo nám nabízí pro tento termín přímou definici, která je zahrnuta do článku § 655 Občanského zákoníku České republiky (§ 655, *Zákon č. 89/2012 Sb.*). Tato definice nese následující znění: *“Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.”* (Česko, 2012)

Jak již bylo zmíněno v úvodu praktické části, v České republice lze uzavřít manželství pouze za předpokladu, že se jedná o svazek osob rozdílného pohlaví tedy mezi mužem a ženou. Manželský svazek vznikne po splnění zákonných požadavků a smyslem jeho vzniku by mělo být založení rodiny a vzájemná pomoc a podpora členů.

Oddací list

Oddací list je jedním z nejnámějších termínů, které označují dokumenty, jež prokazují vznik manželství. Tento konkrétní termín identifikuje matriční doklad obsahující údaje zapsané do matriční knihy – knihy manželství – a má své zvláštní zajišťovací prvky proti padělání, či proti pozměnění. Oddací list je veřejnou listinou, která se využívá jakožto doklad o uzavření manželství, a tedy prokazuje jeho vznik v souladu s článkem § 24 tohoto zákona (§ 24, *Zákon č. 414/2023 Sb.*).

Ze článku § 30 (§ 30, *Zákon č. 414/2023 Sb.*) vyplývá, že tento dokument zahrnuje následující informace: datum a místo uzavření manželství, identifikační údaje manželů, rodičů manželů, dohodu manželů o jejich příjmení a příjmení jejich společných dětí, následně i datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, jenž vydal tento doklad.

Protokol o uzavření manželství

Protokol o uzavření manželství je právní termín, jenž je důležitý pro vznik manželství, avšak jeho přímou definici nenalzáme v Občanském zákoníku (*Zákon č. 89/2012 Sb.*), jelikož se jedná o označení dokumentu je nutné zaměřit se v rámci naší analýzy na Zákon č. 414 (*Zákon č. 414/2023 Sb.*).

Na základě článku § 40 (*§ 40, Zákon č. 414/2023 Sb.*) tohoto zákona tento pojem označuje zápis o uzavření manželství, jenž je vyhotoven na základě předložených dokumentů a dokladů nutných k realizaci sňatku a je podepsán při sňatečném obřadu. Protokol musí být podepsán oddávající osobou, novomanželky, svědky a matrikářem při občanském sňatku.

Předloha tohoto dokumentu je dostupná na webových stránkách matriky, volně přístupné z odkazu <https://www.matrikaportal.cz/uzitecne-dokumenty/>. Na základě průzkumu těchto stránek jsme dospěli k závěru, že do protokolu o uzavření se zapisuje nejen datum a místo sňatku, ale i základní údaje o snoubencích, o jejich rodičích a svědcích sňatku. Součástí protokolu je mimo jiné i prohlášení o domluvě na příjmení novomanželů. (Morávková, Bartáková, 2022)

Režim oddělených jmění

Tento termín je srozumitelně vysvětlen v zákoníku pomocí definice, již popisuje článek § 729 (*§ 729, Zákon č. 89/2012 Sb.*) v následujícím znění: “ *V režimu oddělených jmění smí manžel nakládat se svým majetkem bez souhlasu druhého manžela.* “ (Česko, 2012)

Jedná se tedy o majetkový režim opravňující oba manžele jednat každého samostatně v rámci svého majetku nezávisle na rozhodnutí druhého. Tento režim, jak vyplývá ze článků § 716 a § 717 (*§ 716 - § 717, Zákon č. 89/2012 Sb.*), vzniká na základě smlouvy, kterou si ujednají snoubenci, či manželé až po uzavření manželství, kteří jímž mohou změnit svá práva a povinnosti k již existujícímu společnému jmění.

Smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci

Tento termín, jinak známý pod pojmem předmanželská smlouva, český zákon přímo nezahrnuje, ovšem na základě poznatků získaných z databáze LegTerm je možné využít citaci, která odpovídá článku § 716 (*§ 716, Zákon č. 89/2012 Sb.*). Termín tedy označuje smlouvu umožňující změnu majetkového režimu mezi snoubenci nebo manžely, v níž dojde ke změně zákonného režimu na jiný.

Tato smlouva se může týkat všech věcí, které by mohly být součástí společného jmění manželů v souladu se zákonem. Zákon upozorňuje, že součástí takovéto smlouvy nemůže být vybavení rodinné domácnosti při společném soužití manželů.

Úryvek z tohoto článku zní následujícím způsobem: „*Snoubenci a manželé si mohou ujednat manželský majetkový režim odlišný od zákonného režimu...*” (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2020)

Sňatečný obřad

Tento termín hledaný skrze databázi LegTerm, která nám přináší definici pro porozumění významu tohoto termínu, je popsán následujícím způsobem: “*Proces, v němž manželství vzniká, označujeme za sňatečný obřad.*” (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2020)

Termín – sňatečný obřad, jak uvádí Občanský zákoník České republiky ve článku § 656 (§ 656, Zákon č. 89/2012 Sb.), musí být vykonán veřejně, slavnostním způsobem a za přítomnosti dvou svědků.

Na základě předchozích informací, lze sémantické rovině termínu rozumět jako označení pro tradiční událost, jímž manželé vstupují do manželství.

Podle zákonných požadavků v rámci článků § 659, § 660 a § 665 (§ 659, § 660 a § 665, Zákon č. 89/2012 Sb.) musí snoubenci vyjádřit kladnou odpověď na oddávající otázku, zda spolu dobrovolně vstupují do manželství. Tuto otázku jim pokládá osoba, která je oprávněna k uzavírání manželství. Nakonec oba snoubenci učiní prohlášení týkající se jejich společného příjmení, majetkových poměrů a prohlásí, že jsou navzájem obeznámeni o svých zdravotních stavech a nebrání jim v uzavření manželství žádná zákonná překážka.

Sňatečný projev vůle

Tento termín – *sňatečný projev vůle* – lze chápat jako verbální vyjádření vůle snoubenců o tom, že souhlasí s uzavřením manželství.

Sňatečný projev musí být vyjádřen svobodně a souhlasně oběma snoubenci v jejich přítomnosti při sňatečném obřadu. Podle druhu sňatku učiní prohlášení buď před orgánem veřejné moci při občanském sňatku, či před oprávněným orgánem církve při církevním sňatku, jak uvádí zákon ve článku § 656 a § 657 (§ 656 - § 657, Zákon č. 89/2012 Sb.). Prostřednictvím tohoto projevu je manželství dle zákona uzavřeno.

Sňatek

Podle definice, již nám přináší webová databáze LegTerm, je sňatek definován následujícím způsobem: „*Sňatek, čili uzavření manželství, je způsob, jakým manželství vzniká.*” (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2020)

Tedy termín sňatek označuje souhrn aktů a tradic, které jsou spojené se vznikem manželství a zahrnuje všechny požadavky, dokumenty a ceremonie spojené s uzavřením manželství. Termín sňatek lze jinak vyjádřit termínem – uzavření manželství.

Na začátek je nutné zdůraznit, že pro uzavření manželství v českém prostředí lze zvolit jednu ze dvou možných forem. Snoubenci si mohou svobodně vybrat formu sňatku, které se od sebe odlišují oddávajícími osobami, místy a zákonnými požadavky pro provedení sňatku. Na základě článku § 670 (*§ 670, Zákon č. 89/2012 Sb.*) nelze tyto formy sňatků najednou kombinovat, ani uzavřít jedno manželství odděleně oběma způsoby.

Manželství lze uzavřít prostřednictvím občanského sňatku nebo sňatku církevního, jejichž odlišnosti jsou popsány články 657, 664 a 666 (*§ 657, § 664, § 666, Zákon č. 89/2012 Sb.*).

Občanský sňatek je proveden orgánem veřejné moci v přítomnosti matrikáře. V rámci občanského sňatku je proveden sňatečný obřad po schválení orgánem veřejné moci, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. Snoubenci před obřadem musí předložit doklady osvědčující jejich totožnost a způsobilost k uzavření manželství. Takový sňatek se koná na místě určeném orgánem veřejné moci, jenž provádí sňatečný obřad, které lze pozměnit podle přání snoubenců.

Jedná-li se o sňatek církevní je k jeho provedení oprávněn orgán církve, jenž je zmocněn jednat při sňatečném obřadu. Při církevním sňatku se uskutečňuje sňatečný obřad na místě určeném vnitřními předpisy oprávněné církve. Snoubenci jsou povinni předložit oddávajícímu osvědčení vydané matričním úřadem, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, které musí obsahovat potvrzení o tom, že snoubenci splnili všechny požadavky stanovené zákonem pro uzavření manželství. Toto osvědčení nesmí být starší více než šest měsíců od svého vydání. Po obřadu je oddávající povinen do tří pracovních dnů od uzavření manželství doručit matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu bylo manželství uzavřeno, protokol o uzavření manželství.

Uzavření manželství v případě přímého ohrožení života

Významovou rovinnou víceslovného termínu – *uzavření manželství v případě přímého ohrožení života* – přináší Občanský zákoník ve článku § 667 (§ 667, *Zákon č. 89/2012 Sb.*). Z této citace vyplývá, že se jedná o zvláštní způsob uzavření sňatku, který je umožněn i za předpokladu, že jeden ze života snoubenců je přímo ohrožen.

Podrobnější náležitosti tohoto úkonu rozvádí *Zákon č. 414* ve článku § 41 (§ 41, *Zákon č. 414/2023 Sb.*). Pokud je ohrožená osoba oddána na našem území, musí sňatek provést osoba, jež je součástí státní správy. Za těchto okolností není vyžadována přítomnost matrikáře. Ovšem úřední osoba, jež provedla obřad musí zaslat do 3 pracovních dnů ode dne sňatku protokol o uzavření manželství matričnímu úřadu příslušnému podle místa uzavření manželství, v němž uvede alespoň jména a příjmení manželů, jejich rodná čísla, popřípadě datum a místo narození, platný úřední průkaz, kterým prokázali totožnost a prohlášení, že jim nejsou známy okolnosti, které by uzavření manželství bránily. Takový druh sňatku lze uzavřít na jakémkoliv místě.

Uzavření manželství zmocněncem

Tento víceslovný termín stejně jako termín předchozí je citován v Občanském zákoníku článkem § 669 (§ 669, *Zákon č. 89/2012 Sb.*). Termín odpovídá skutečnosti, kdy se jeden ze snoubenců z vážných důvodů nemůže přímo dostavit k oltáři, a proto na místo nepřítomného snoubence může vystoupit třetí osoba a přednést tak jeho sňatečný projev vůle.

Podrobnější informace o tomto zvláštním způsobu uzavření manželství přináší článek § 38 zákona č. 414 (§ 38, *Zákon č. 414/2023 Sb.*).

Na základě žádosti snoubenců, již musí schválit příslušný krajský úřad, získává třetí osoba plnou moc a stává se tak zmocněncem jednoho ze snoubenců. K žádosti o povolení uzavřít manželství zmocněncem snoubenci dodají dokumenty, které jsou potřebné k uzavření manželství, spolu s plnou mocí. Plná moc musí být vystavena písemně, podepsána a úředně ověřena. Odvolání plné moci je možné pouze před přednesem sňatečného projevu vůle.

Zákonné překážky manželství

Význam tohoto víceslovného termínu je srozumitelně vyjádřen zákoníkem ve článku § 671 (§ 671, *Zákon č. 89/2012 Sb.*), v jehož rámci zákonné překážky manželství označují právní skutečnosti, jejichž přítomnost znemožňuje uzavření manželství. Občanský zákoník České republiky přímo nabízí svému čtenáři taxativní výčet těchto právních skutečností, které jsou jednotlivě popsány v člancích § 672 – § 676 (§ 672 - § 676, *Zákon č. 89/2012 Sb.*).

Na základě těchto právních norem se mezi překážky vzniku manželství řadí nezletilost a také nesvéprávnost snoubenců, kdy uzavření manželství brání překážka věku, jelikož osoba mladší 18 let nemůže uzavřít manželství a překážka svéprávnosti, již nabývá člověk dovršením věku 18 let, který je schopen obstarat sám sebe a svůj život.

Zákon ovšem připouští možnost zplnoletnění osob mladších 18 let, z vážných důvodů, a to soudním rozhodnutím lidem, kteří dovršili věku 16 let. Na základě podmínky svéprávnosti manželství nemůže uzavřít osoba, již byla omezena její svéprávnost například z důvodu psychické nemoci.

Další překážkou uzavření manželství je trvání předchozího manželského svazku či registrovaného partnerství, které musí být rozloučeny, aby se osoba mohla stát součástí dalšího manželství.

Poslední překážky zahrnují příbuzenské vztahy osob, jichž se svazek přímo týká. Jedná se o nemožnost uzavření sňatku mezi příbuznými osobami jedné pokrevní linie, ale i v případě, že se jedná o jiné vztahy, jimiž je poručenství, pěstounství anebo ústavní výchova.

Zákonný režim

Posledním termínem byl vybrán pojem – *zákonný režim*, který označuje jeden z majetkových režimů, který manželé nabývají automaticky při uzavření manželství, není-li majetkový režim upraven smluvně. Tento termín vyjadřuje především formu majetkového režimu, v němž vše, co manželům náleží a co má majetkovou hodnotu, patří do jejich společného jmění. V souladu s články § 708 a § 713 (§ 708, § 713, *Zákon č. 89/2012 Sb.*) mohou oba manželé, či po dohodě pouze jeden z nich mít ve své správě, nebo hospodařit, užívat a nakládat se vším, co zahrnuje společné jmění.

Podle článku § 709 (*§ 709, Zákon č. 89/2012 Sb.*) ze společného jmění manželů jsou vyňaty osobní věci a věci získané jednotlivcem darem, zděděním či odkazem. Dále věci nabyté jedním z manželů jako náhrada nemajetkové újmy na svých přirozených právech, anebo jako náhrada za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku. Nakonec společné jmění nezahrnuje věci, jež nabyl jeden z nich právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví.

Formální analýza

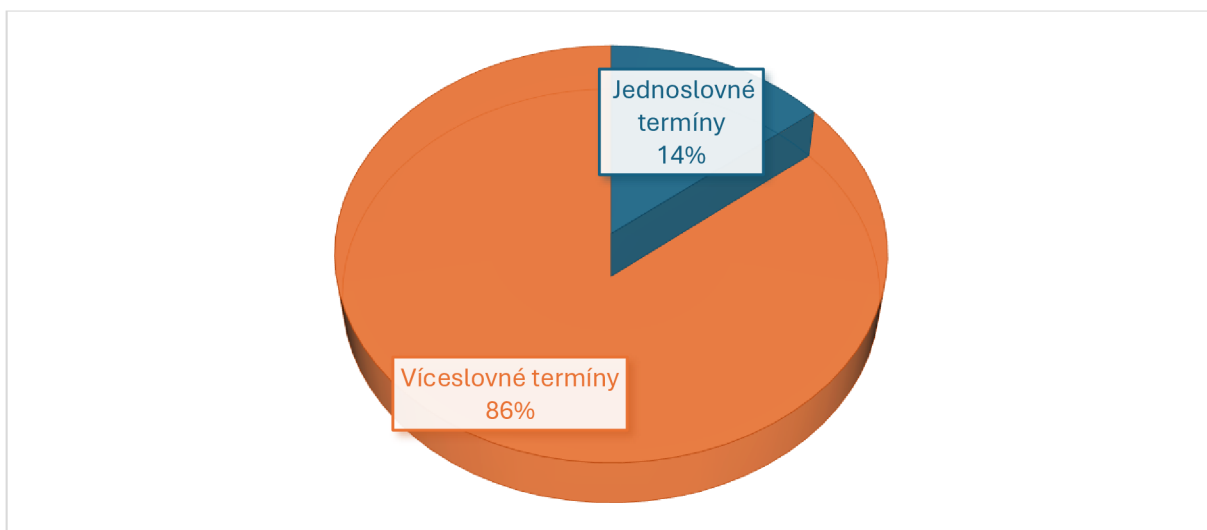
V této části druhé kapitoly se zaměříme na porovnání termínů z hlediska jejich lexikálních vlastností, které zahrnují rozdělení termínů na termíny jednoslovné a víceslovné a také slovtvorbu víceslovných termínů. Termíny excerpované z českých právních norem či z databáze LegTerm byly vybírány na základě termínů španělských tak, aby bylo možné je porovnat v závěrečné kapitole.

Tato kapitola se věnuje formální analýze. V první části budeme analyzovat všechny české právní termíny, které byly využity pro obsahovou analýzu, na základě počtu slov. Analýza se bude věnovat následujícím termínům: *Kniha manželství*, *Manželské majetkové právo*, *Manželství*, *Protokol o uzavření manželství*, *Oddací list*, *Režim oddělených jmění*, *Smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci*, *Sňatečný obřad*, *Sňatečný projev vůle*, *Sňatek*, *Uzavření manželství v případě přímého ohrožení života*, *Uzavření manželství zmocněncem*, *Zákonné překážky manželství*, *Zákonný režim*.

První část analýzy se zaměří na rozdělení termínů do skupin podle počtu slov, jež nám znázorní Tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Rozdělení českých termínů podle počtu slov

Právní termíny			Termíny jednoslovné
Termíny víceslovné			
2 slova	3 slova	Více slov	
Kniha manželství	Manželské	Protokol o uzavření	Manželství Sňatek
Oddací list	majetkové právo	manželství	
Sňatečný obřad	Režim oddělených	Smlouva o	
Zákonný režim	jmění	manželském	
	Sňatečný projev	majetkovém	
	vůle	režimu uzavřená	
	Uzavření	snoubenci	
	manželství	Uzavření	
	zmocněncem	manželství v	
	Zákonné překážky	případě přímého	
	manželství	ohrožení života	

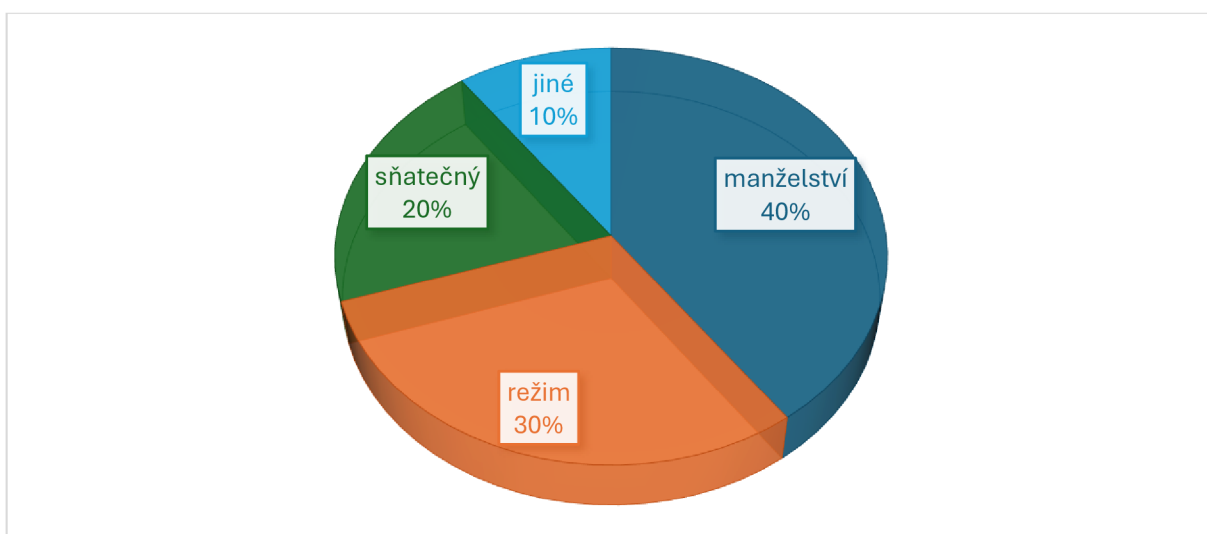

Graf č. 4: České termíny podle počtu slov

Vzhledem k výsledkům, které vyplývají z Grafu č. 4, je zřejmé, že termíny, které byly vybrány pro tuto práci, jsou z větší části tvořeny spojením více slov. Pro jednoslovné právní termíny byly nalezeny pouze 2 výsledky, které tvoří pouhých 15 % všech českých termínů. Vzhledem k tomuto zjištění další část bude zaměřena pouze na analýzu víceslovných termínů a na jejich lexikální charakter.

Víceslovné termíny

Víceslovné termíny sestávají ze 2 slov, 3 slov, či polovětných vazeb. Nejprve se však budeme věnovat rozdělení termínů na základě stejného jádra, které vytvářejí odborná pojmenování týkající se podobných právních skutečností.

Graf č. 5: České termíny podle společného jádra

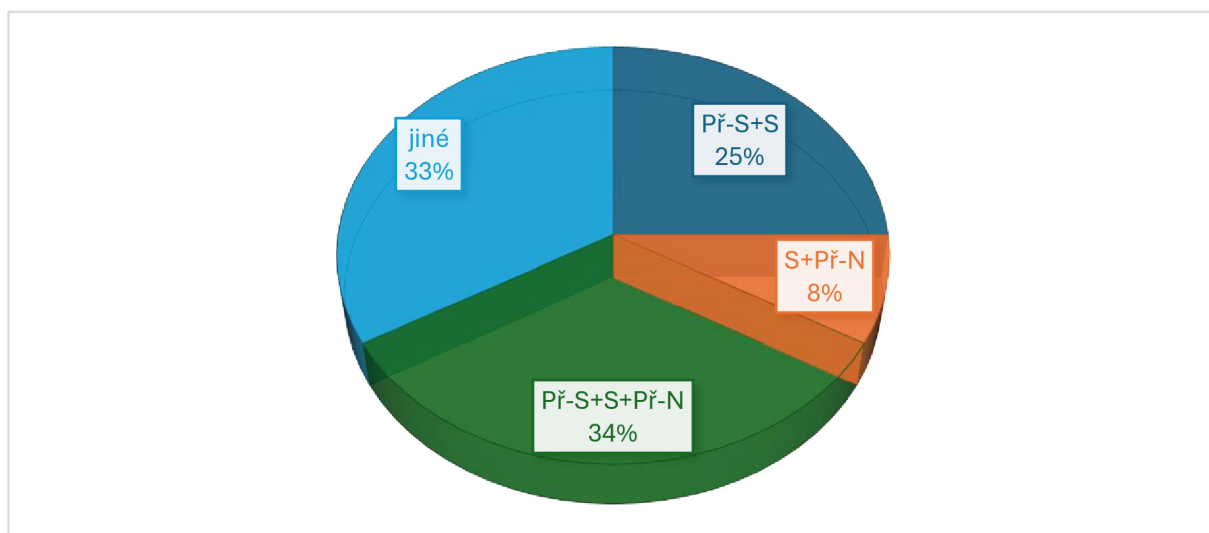
..

Vzhledem k výběru termínů odkazujícím ke vzniku manželství se jako jádro termínů nejčastěji vyskytuje substantivum „manželství“, ovšem můžeme se setkat i s adjektivem „sňatečný“. Některé termíny byly vybírány z jiné oblasti rodinného práva, a proto je jejich jádro tvořeno zpravidla substantivem „režim“. Tento výskyt pokrývá 30% všech termínů.

Tyto termíny můžeme dále rozlišit z hlediska jejich lexikálního charakteru přesněji slovotvorby, což nám demonstruje Tabulka č. 4. .

Tabulka č. 4: Rozdělení českých víceslovných termínů podle slovotvorby

Termíny víceslovné			
2 slova		3 slova	Jiné
Př-s ^v + S ^{vi}	S ^{vii} + Př-n ^{viii}	Př-S ^{ix} + S ^x + Př-N ^{xi}	Smlouva o
Sňatečný obřad	Kniha manželství	Zákonné překážky	manželském
Oddací list		manželství	majetkovém režimu
Zákonný režim		Sňatečný projev vůle	uzavřená snoubenci
		Režim oddělených	Protokol o uzavření
		jmění	manželství
		Manželské majetkové	Uzavření manželství v
		právo	případě přímého
			ohrožení života
			Uzavření manželství
			zmocněncem

Graf č. 6: České termíny podle charakteru slovotvorby

Na základě tohoto grafu (Graf č. 6) je zřejmé, že mezi víceslovnými termíny českého práva převládá výskytu víceslovných spojení nad termíny tvořenými 2 slovy, které se skládají ze substantiva spojeného s přívlastkem shodným, který stojí v jeho antepozici či substantiva spojeným s přívlastkem neshodným, jenž stojí v jeho postpozici.

Nejpočetnější část českých termínů, tedy tvoří podle výsledků grafu (Graf č. 6) odborná pojmenování, která jsou tvořena více než 2 slovy. Jedná – li se o spojení 3 slov, termíny jsou složeny za pomoci substantiva, v jehož antepozici se nachází přívlastek shodný a za pomoci přívlastku neshodného, jenž stojí v jeho postpozici. Rovnocenně jako tyto termíny, se i termíny tvořené polovětnými vazbami vyskytují v našem výběru.

Na základě zanalyzování 14 českých termínů jsme došli k závěru, že největší část termínů sestává z termínů víceslovných, které jsou tvořeny primárně spojením více než 2 slov. Nejčastěji dochází ke spojení substantiva s oběma přívlastky zároveň.

Komparativní analýza

Poslední kapitola praktické části této práce se bude týkat porovnání termínů mezi českým jazykem a španělským jazykem, jenž je užívaný na území Argentiny.

V předchozích dvou kapitolách bylo 12 termínů, které jsme excerpovali z argentinského zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), a 14 termínů, jež byly hledány v českých zákonech tedy v Občanském zákoníku České republiky (*Zákon č. 89/2012 Sb.*) a v Zákoně č. 414 (*Zákon č. 414/2023 Sb.*), podrobně analyzováno na základě svých významů a lexikálních vlastností.

Z argentinského zákoníku byly excerpovány termíny: *Acta de matrimonio, Celebración del matrimonio, Consentimiento matrimonial, Convención matrimonial, Impedimentos matrimoniales, Libreta de familia, Matrimonio a distancia, Matrimonio en artículo de muerte, Matrimonio, Régimen de comunidad, Régimen de separación de bienes, Régimen patrimonial.*

Vzhledem k výběru předchozích termínů byly z českého práva excerpovány tyto termíny: *Kniha manželství, Manželské majetkové právo, Manželství, Oddací list, Protokol o uzavření manželství, Režim oddělených jmění, Smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci, Sňatečný obřad, Sňatečný projev vůle, Sňatek, Uzavření manželství v případě přímého ohrožení života, Uzavření manželství zmocněncem, Zákonné překážky manželství, Zákonný režim.*

Pro přesnější pochopení především významové roviny těchto termínů byl využit také Diccionario panhispánico del español jurídico, jenž byl využit jakožto slovník právních pojmů, který nám nabídl doplňující informace při absenci některých definic v rámci argentinského zákoníku. (Real Academia Española, 2023)

Pro české termíny byla využita vícejazyčná databáze LegTerm, pro doplnění popisu právních termínů z českého zákona, jehož formulace byla v některých zákonech formulována nejednoznačně. (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2020)

V rámci této komparace bude každému argentinskému termínu přiřazen jemu náležící český ekvivalent. Tyto termíny budou porovnány v rámci svých významových rovin na základě poznatků získaných z první kapitoly této analýzy a budou zdůrazněny podobnosti a odlišnosti jejich významových rovin. Nakonec budou termíny lexikálně porovnány.

Obsahové porovnání

Acta de matrimonio \approx Protokol o uzavření manželství \approx Oddací list

Prvním španělským analyzovaným termínem byl termín – *acta de matrimonio*, který stejně jako český termín – *protokol o uzavření manželství* – označuje především dokument shrnující informace o uzavření manželství.

Oba tyto dokumenty se shodují v obsahu svých informací. Zahrnují informace o datu a místu sňatku, identifikačních údajích o snoubencích, svědcích a rodičích snoubenců, prohlášení o vstupu do manželství a rozhodnutí týkající se příjmení novomanželů.

Stejně jako je tomu v Argentině, tak i v České republice je třeba, aby byl dokument podepsán při sňatečném obřadu oddávající osobou, novomanželky, svědky a matrikářem.

Přestože formální náležitosti dokumentů jsou velmi obdobné – *acta de matrimonio* – mimo jiné zahrnuje záznam o předmanželské smlouvě, která v tamním prostředí musí být ujednána. Navíc jsou – li tamní sňatky uzavírány zvláštním způsobem, musí – *acta de matrimonio* – zahrnout i jiné zákonné požadavky. Tyto informace nebyly o – *protokolu o uzavření manželství* – v námi studovaných materiálech dostupné.

Acta de matrimonio nebo její kopie vystupuje jako doklad o uzavření manželství vydávaný matričním úřadem. Na základě této skutečnosti byl z českého zákoníku dále excerpován termín – *oddací list*, jenž nese v českém prostředí stejný význam a obsahuje stejné údaje jako předchozí dva zmíněné dokumenty, ovšem je podepsán pouze matrikářem.

Na rozdíl od jiného, na základě našich výsledků je oddací list opatřen ochrannými prvky proti jeho změně či padělání.

Závěrem je možné shrnout, že *acta de matrimonio* kombinuje formální náležitosti a funkce, které v České republice odpovídají protokolu o uzavření manželství spolu s oddacím listem.

Celebración del matrimonio \approx Sňatek \approx Sňatečný obřad

Termín – *celebración del matrimonio* – koresponduje českému termínu – sňatek, který lze jinak nazývat uzavření manželství. Každý ze zmíněných termínů odkazuje na akt, jenž souvisí s uzavřením manželství, který nese jisté zákonné náležitosti.

Markantním rozdílem mezi těmito termíny je legální definice, která v českém právu rozlišuje dva typy sňatků, zatímco argentinské právo popisuje požadavky sňatku bez bližšího určení jeho způsobu. Český zákon rozlišuje druhy sňatku odlišné oddávajícími osobami, místy a zákonnými požadavky pro provedení sňatku. Vzhledem ke skutečnosti, že právní termín v Argentině tyto druhy nedefinuje lze jej porovnat s občanským sňatkem v České republice.

Shodnými vlastnostmi – *sňatku* – i termínu – *celebración del matrimonio* – je přítomnost matrikáře, obou snoubenců a jejich svědků. Stejně jako v Argentině, tak i v České republice je při civilním sňatku umožněno uzavřít manželství na jiném než zákonem určeném místě.

Zatímco v České republice je povinná přítomnost 2 svědků, koná-li se obřad v Argentině na jiném než předem určeném místě, je nutné zvýšit počet svědků ze dvou na čtyři.

Právní termín – *celebración del matrimonio* – zdůrazňuje povinnost uzavřít manželství veřejně. Tato skutečnost odpovídá českému termínu – *sňatečný obřad*, který byl v rámci naší analýzy dodatečně analyzován a z něhož plynou následující informace.

Při aktu uzavření manželství v Argentině přečte orgán veřejné moci článek 431, každý ze snoubenců vyjádří svou vůli a jsou prohlášeni za novomanžele. Při sňatečném obřadu manželé vyjádří kladnou odpověď na dotaz orgánu veřejné moci, jež se táže oddávající otázkou, zda spolu dobrovolně vstupují do manželství. Oba snoubenci učiní prohlášení týkající se jejich společného příjmení, majetkových poměrů a prohlásí, že jsou navzájem obeznámeni o svých zdravotních stavech a nebrání jim v uzavření manželství žádná zákonná překážka.

Consentimiento matrimonial ≈ Sňatečný projev vůle

Tyto termíny, které jsou identického charakteru, označují vyjádření, jež musí při obřadu manželé pronést. Termínem – *consentimiento matrimonial* – se rozumí svobodný a osobní projev souhlasu novomanželů se vstupem do manželství, což odpovídá definici termínu – *sňatečný projev vůle* v České republice.

Oba termíny se shodují v povinnosti vyjádřit svou vůli před orgánem veřejné moci na základě svobodného osobního rozhodnutí.

Rozdílným faktorem mezi těmito dvěma termíny je skutečnost, že sňatečný projev vůle je dle zákona účinný jak v občanském, tak i v církevním sňatku. Toto rozdělení nebylo pro Argentinu definováno.

Convención matrimonial ≈ Smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci

Termín – *Smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci* – jinak známé pod pojmem předmanželská smlouva, odpovídá v Argentině termínu – *convención matrimonial*. Oba tyto termíny označují smlouvu, již se upravují majetkové poměry mezi manžely.

Zatímco – *convención matrimonial* – popisuje smlouvu, kterou uzavírají snoubenci před sňatkem, v České republice podpis smlouvy není povinný a mohou ji uzavřít jak snoubenci před sňatkem, tak i manželé po vzniku manželství. Neuzavřou-li snoubenci před sňatkem tuto smlouvu, nabývají automaticky majetkový zákonný režim.

Předmětem této smlouvy na základě popisu termínu – *convención matrimonial* – je nejen volba majetkového poměru, ale i odhad a vyčíslení majetku, který každý účastník do manželství přinese, záznam dluhů manželů a darů mezi nimi vyměněných navzájem. Předmětem české předmanželské smlouvy podle dostupných informací je pouze úprava majetkového poměru, která se může týkat všech věcí, které jsou součástí společného jmění manželů, ačkoliv je stanovena výjimka, jež se týká vybavení rodinné domácnosti při společném soužití manželů, jehož správa nelze smluvně upravit.

Impedimentos matrimoniales ≈ Zákonné překážky manželství

Další zvolený španělský termín – *impedimentos matrimoniales* – označuje stejné právní skutečnosti jako termín – *zákonné překážky manželství*. Oba termíny popisují právní skutečnosti, jež zamezují snoubencům uzavřít manželství. Každý ze zákoníků obsahuje výčet těchto skutečností.

Termíny souhlasně vymezují překážkami sňatku nesvéprávnost osob, přetrvání snoubence v nerozloučeném manželském svazku a nezletilost osob. Výčet překážek je v České republice popsán podrobněji než v Argentině, pro příklad český termín zahrnuje mimo definice překážky nezletilosti i možnost zplnoletění osob nad 16 let věku, a tedy schopnost uzavřít manželství, což v rámci tohoto popisu v Argentině nebylo nalezeno.

Jedná-li se o příbuzenské vztahy, v Argentině není dovoleno uzavřít manželství osobám, které jsou pokrevně příbuzné a příbuzné i z jiného než pokrevního původu, český termín – *zákonné překážky vzniku manželství* – označuje a přímo popisuje, že překážkou, mimo pokrevní linii, je taktéž vztah poručenství, pěstounství anebo příbuzenský vztah skrze ústavní výchovu.

Třebaže v Argentině je znemožněno uzavřít manželství osobám, které byly odsouzeny za úmyslné trestné činy, pro český termín není tato překážka definována.

Libreta de familia \approx Kniha manželství

Každý z těchto termínů označuje dokument, který seskupuje informace o uzavření manželství a narození dětí. Oba termíny označují dokument, který je ve správě matričního úřadu.

Třebaže termín – *kniha manželství* – označuje knihu, která je vedena v listinné podobě a zápisy do ní jsou zapisovány rukou matrikáře do předem svázaných tiskopisů, popis termínu – *libreta de familia* – žádné z těchto detailních informací o zápisu neobsahuje.

Odlišnou vlastností termínů vzájemně může být jejich účel, kdy tento španělský termín se v Argentině využívá jako doklad o uzavření manželství a je manželům vydán, zatímco *kniha manželství* zůstává ve správě matričního úřadu k evidenci neveřejných dat.

Matrimonio a distancia \approx Uzavření manželství zmocněncem

Každý z těchto termínů označuje situaci, kdy jeden ze snoubenců nemůže být přítomen při obřadu. Termín – *matrimonio a distancia* – spolu s českým termínem označují identickou právní skutečnost. Manželství je tak stejným způsobem nezbytné uzavřít před osobou oprávněnou uzavírat manželství v souladu se zákony.

Tyto termíny se odlišují provedením tohoto sňatku. Zatímco termín – *matrimonio a distancia* – umožňuje vyjádřit svůj souhlasný projev vůle s uzavřením manželství osobně na místě, kde se snoubenec právě nachází, český termín zmiňuje nezbytnost přítomnosti třetí osoby, která obdrží plnou moc nepřítomného snoubence a jeho projev vyjádří.

Český termín poskytuje navíc informace o plné moci, které předchází žádost o povolení, schválení příslušným krajským úřadem a její vystavení v písemné a úředně ověřené podobě.

Matrimonio en artículo de muerte \approx Uzavření manželství v případě přímého ohrožení života

Tyto termíny označují stejné právní skutečnosti, které se věnují zvláštnímu uzavření manželství za předpokladu, že je život jednoho ze snoubenců přímo ohrožen. Sňatek je možné provést shodnými způsoby dle těchto termínů za podmínky, že bude proveden úřední osobou.

Termíny se liší ve formálních náležitostech, které je třeba splnit. Podle definice španělského termínu pro uznání manželství za právoplatně uzavřené je nezbytné doložit lékařské osvědčení nebo prohlášení dvou dalších osob, zatímco z popisu českého termínu vyplývá, že je nezbytné doložit do 3 pracovních dnů od provedení sňatku protokol o uzavření manželství příslušnému matričnímu úřadu.

Matrimonio \approx Manželství

Matrimonio a *manželství*, klíčové termíny excerpované z rodinných oblastí práva náležících oběma zákoníkům, jsou termíny označující svazek dvou osob, jenž vzniká na základě zákonných požadavků. Ačkoliv termín – *matrimonio* – označuje svazek dvou osob bez rozdílu jejich pohlaví, český termín – manželství – označuje pouze svazek mezi mužem a ženou.

Definice těchto termínů nebyly hlouběji popsány. Pouze český zákon popisuje účel manželství, jímž je myšleno založení rodiny a vzájemná pomoc a podpora členů. Argentinský termín tuto informaci nezahrnuje pouze zdůrazňuje, že základní lidská práva osob nejsou vznikem manželství žádným způsobem omezena.

Régimen de comunidad \approx Zákonný režim

Termíny, které byly podrobeny analýze, označují druh manželského majetkového režimu, jenž manželé nabývají automaticky, pokud smluvně nezajistí správu majetku jinak. Na základě obou definic je patrné, že majetek se po uzavření manželství stává společným.

Český právní systém na rozdíl od argentinského blíže specifikuje, že společné jmění manželů nezahrnuje osobní věci a věci nabyté darem, dědictvím nebo odkazem.

Régimen de separación de bienes \simeq Režim oddělených jmění

Termín – *régimen de separación de bienes* - označuje skutečnost, kdy každý z manželů spravuje a nakládá sám svobodně se svým majetkem. Tuto definici nám přináší i termín – *režim odděleného jmění*.

V rámci popisu každého z termínů je definován i vznik tohoto režimu. Oddělené jmění manželů se ujedná smlouvou, kterou mohou uzavřít snoubenci, ale i manželé již po uzavření sňatku.

Na základě argentinského zákoníku je specifikována doba, která omezuje dobu na změnu režimu, a to nejpozději 1 rok od uplynutí vzniku manželství a dále je zmíněno, že do oddělených jmění manželů patří také dluhy. Tyto podrobnosti nebyly u českého termínu zmíněny.

Régimen patrimonial \simeq Manželské majetkové právo

Posledním termínem, kterým se zabývala naše analýza a který je srovnatelný s českým termínem – *manželské majetkové právo* – je termín – *régimen patrimonial*. Oba tyto termíny shodným způsobem označují soubor právních norem, které se zabývají majetkovými vztahy mezi manžely a vůči třetím osobám. Lze je tedy shodně považovat za hyperonyma, která seskupují druhy manželských majetkových režimů, které je možné dle definic každého z termínů za trvání manželství modifikovat.

V argentinském právu je uvedeno, že změny majetkového režimu musí být zaznamenány v protokolu o uzavření manželství, zatímco české právo neuvádí konkrétní požadavky na zaznamenávání změn.

Formální porovnání

V této kapitole budou porovnány termíny španělské s termíny českými na základě výsledků získaných z formálních analýz předchozích kapitol.

Porovnáme-li výsledky z formální analýzy španělských právních termínů a českých právních termínů dojdeme k závěru, že oba jazyky jsou tvořeny z podstatně větší části termíny víceslovnými.

Oba zákoníky se shodují v tvoření termínů na základě stejného jádra, které je ovlivněno významovou rovinou daného odborného pojmenování. Shodně se také české a španělské termíny, které čítají na 2 slova, tvoří za pomoci substantiva, jehož význam je zpřesněn přívlastkem. Ačkoliv v Argentině je tomu naopak, v České republice je větší výskyt přívlastku shodného nad neshodným. Tento výsledek naší analýzy se shoduje s tvrzením o víceslovných termínech z publikace od Sochrové (2009, s. 178), jež uvádí, že právě přívlastek shodný často zpřesňuje význam substantiva u víceslovných termínů.

Zaměříme-li se na mezijazykové rozdíly můžeme si všimnout, že termíny španělské jsou tvořeny jednoduššími strukturami, kdy ke tvorbě víceslovných termínů využívají spojení substantiv s přívlastkem neshodným, za pomoci předložky „de“, stojící v postpozici, či s přívlastkem shodným stojícím taktéž v postpozici, jenž se se substantivem shoduje v rodě, čísle a pádě.

Největší podíl mezi českými právními termíny tvoří polovětné vazby a odborná pojmenování tvořená kombinací obou přívlastků, kdy přívlastek shodný se nachází v antepozici substantiva a shoduje se s ním v rodě, čísle a pádě a přívlastek neshodný se nachází v postpozici substantiva.

Stejně tak jako české právní termíny i právní termíny z argentinských zákonů sestávají pouze v minimálních případech z jednoho slova.

Závěr praktické části

V této analýze jsme se zaměřili na význam a tvorbu právních termínů z oblastí rodinného práva Argentiny a České republiky. Tyto termíny, které byly excerpované z primárních právních pramenů rodinného práva v jednotlivých zemích, byly jednotlivě popsány a zanalyzovány na základě legislativních dokumentů v rámci jim příslušných jazyků. Následně na základě získaných výsledků byly jejich významy i struktury porovnány na rovině mezijazykové.

Excerpce termínů z argentinského zákoníku byla doprovázena obtížemi, jelikož byl nalezen malý počet právních termínů s přímými definicemi, které byly nezbytné k pochopení jejich významových rovin. I přesto bylo excerpováno 12 termínů, jež byly v rámci jim příslušných článků popsány a mohly být tedy stručně vysvětleny jejich významy. Termíny se týkaly vzniku manželství, sňatku a manželského majetkového práva. Následně byly porovnány lexikální vlastnosti těchto španělských termínů. Bylo zjištěno, že více než polovinu vybraných termínů tvoří termíny víceslovné, jež se tvoří spojením substantiva s přívlastkem neshodným, jenž je připojen k substantivu nejčastěji prostřednictvím předpony “de”.

Výběr českých právních termínů souvisel s výsledky z předchozí analýzy. Na základě zjištěných významů termínů vybraných z Občanského a obchodního národního zákoníku Argentiny (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*) bylo vybráno 14 právních termínů z Občanského zákoníku České republiky (*Zákon č. 89/2012 Sb.*) a ze *Zákona č. 414 (Zákon č. 414/2023 Sb.)*. Tyto termíny byly jednotlivě ve stručnosti popsány podle definic, které většinou náležely právním normám, či byly dostupné z vícejazykové databáze LegTerm. Poté byly české právní termíny porovnány na základě svých lexikálních vlastností, které se týkaly charakterů jednotlivých syntagmat. Podle výsledků porovnání je největší část odborných pojmenování tvořena termíny víceslovnými. Jádrem takových termínů je substantivum, které je v mnoha nalezených výsledcích spojeno s přívlastkem shodným v antepozici a přívlastkem neshodným v postpozici. Ovšem velká část českých termínů je tvořena především složitými polovětnými vazbami.

V poslední kapitole byly termíny porovnány navzájem mezi oběma jazyky. Každému španělskému termínu byl na základě jeho významu přiřazen jeden nebo více českých termínů a byly popsány shodné a rozdílné vlastnosti mezi nimi.

Na základě získaných výsledků jsou argentinské termíny v rámci legislativních dokumentů popisovány méně než termíny české v rámci českých právních norem, které je blíže popisují. V obou jazycích převažuje výskyt víceslovných termínů nad jednoslovnými. Ačkoliv je v Argentině využíváno tvoření termínů pomocí substantiva a přívlastku neshodného, v České republice je početnější výskyt termínů tvořených spojením substantiva, jež je jádrem termínu, s přívlastkem shodným v jeho antepozici.

Každému termínu excerpovanému z argentinských právních norem lze mezi českými právními termíny nalézt jeden či více ekvivalentů. Ve většině případů byla mezi těmito termíny nalezena shoda v rámci právních skutečností, jež označovaly. Termíny a jejich významové vlastnosti se lišily především v detailech, jež jsou zapříčiněny rozdílnými kulturami, zvyky a rozlišným historickým původem rodinných práv Argentiny a České republiky, které byly představeny v první části této práce.

Glosář

Pro shrnutí naší komparativní analýzy bude v následující tabulce (Tabulka č. 5) dostupný glosář, jehož součástí budou španělské pojmy, které jsme excerpovali z Občanského a obchodního národního zákoníku Argentiny (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*), a české právní termíny, které jsme excerpovali nejen z Občanského zákoníku České republiky (*Zákon č.89/2012 Sb.*), ale i ze Zákona č. 414 (*Zákon č. 414/2023 Sb.*), a na nichž byla provedena naše analýza.

Tabulka č. 5: Glosář excerpovaných termínů

Glosář právních termínů	
Španělské termíny	České termíny
acta de matrimonio	protokol o uzavření manželství oddací list
celebración del matrimonio	sňatek sňatečný obřad
consentimiento matrimonial	sňatečný projev vůle
convención matrimonial	smlouva o manželském majetkovém režimu uzavřená snoubenci
impedimentos matrimoniales	zákonné překážky manželství
libreta de familia	kniha manželství
Matrimonio	manželství
matrimonio a distancia	uzavření manželství zmocněncem
matrimonio en artículo de muerte	uzavření manželství v případě přímého ohrožení života
régimen de comunidad	zákonný režim
régimen de separación de bienes	režim oddělených jmění
régimen patrimonial	manželské majetkové právo

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo porovnání termínů z oblasti rodinného práva České republiky a Argentiny,

V první části této práce jsme se věnovali teoretickému výkladu, který sestával především z popisu právního jazyka, jeho vymezení, použití a z definování a vymezení odborné terminologie a termínů. Následně bylo představeno rodinné právo Argentiny. Konkrétně právní prameny, jež jej zahrnují, jeho historický vývoj, a nakonec aktuální podoba rodinného práva. Teoretický výklad pokračoval představením oblasti rodinného práva v rámci České republiky. Stejným způsobem, jakým bylo představeno rodinné právo v Argentině, bylo popsáno i rodinné právo v České republice. Popis této části sestával z představení jeho právních pramenů, výkladu historického vývoje českého rodinného práva, a nakonec demonstrace jeho aktuální podoby v naší zemi.

Druhá část naší práce byla zaměřena na analýzu, která primárně sestávala z excerptce 12 právních termínů z argentinského právního pramene, konkrétně z Občanského a obchodního národního zákoníku (*Ley N°26.994, Código Civil y Comercial de la Nación*). Následoval popis jejich významů a porovnání terminologických vlastností. Na základě poznatků zjištěných o termínech z argentinské španělštiny, byly vybrány termíny z hlavních pramenů rodinného práva v České republice. Termíny byly popsány z hlediska svých významových rovin a byly porovnány jejich lexikální vlastnosti. Všechny výsledky, jež jsme získaly předchozími rozbory byly následně porovnány na mezijazykové úrovni.

V naší analýze jsme došli k závěru, že každý termín vybraný z argentinského práva částečně odpovídal termínu českému, ačkoliv je nutno dodat, že ve všech případech byly nalezeny drobné nuance, které tvořily odlišnosti mezi popisy jednotlivých termínů, jež byly z legislativních textů dostupné.

Pro dva výsledky nalezené v argentinských právních pramenech, byly každému z nich přiřazeny dva termíny české, jelikož význam argentinského termínu kombinoval významové vlastnosti více českých termínů, ovšem ani jednomu z nich jednoznačně neodpovídal.

Na základě získaných poznatků jsou odlišnosti v termínech způsobeny rozdílnými zvyky a rozlišným historickým původem rodinných práv Argentiny a České republiky, které byly představeny v první části této práce. V rámci našeho výzkumu byl nakonec vytvořen glosář, který tuto skutečnost názorně zobrazuje (viz. Tabulka č. 5)

Podle výsledků našeho výzkumu v obou jazycích jednoslovné termíny tvoří malý zlomek z celkového počtu vybraných právních termínů. Největší část odborných pojmenování je tvořena termíny, které jsou tvořeny dvěma či více slovy, a jedná se tedy o termíny víceslovné.

V českém jazyce je struktura termínů složena především ze substantiva, které se pojí s přívlastkem shodným. V Argentině jsou tvořeny termíny také připojením přívlastku shodného či neshodného k jádru termínu, ačkoliv na rozdíl od českých termínů připojení přívlastku neshodného pomocí předložky „de“ formuje nejpočetnější skupinu španělských termínů. Avšak je nutné dodat, že nejpočetnější skupinu mezi termíny z oblasti rodinného práva České republiky tvoří polovětné vazby, které formují složitější slovní spojení, což nelze pozorovat mezi termíny španělskými.

Shrneme-li nalezené výsledky, zákony České republiky popisují blíže význam jednotlivých termínů v rámci legislativních textů. Struktura a významová stránka jednotlivých pojmů je detailně popsána a hyponyma jsou blíže konzultována. V Argentině se právo zaměřuje spíše na aplikaci práva, a tedy určité právní termíny nezahrnují podrobnější definice. Oba jazyky sestávají převážně z termínů víceslovných, jejichž výskyt převládá nad výskytem termínů jednoslovných.

Résumé

El tema de esta tesis de grado es „*El análisis comparativo de los términos jurídicos españoles y checos.*” El objetivo de esta tesis es comparar los términos jurídicos españoles y checos.

La tesis de grado se divide en dos partes. La primera parte consiste en una descripción teórica, mientras que la segunda parte abarca el análisis práctico, que se basa en la selección de los términos jurídicos del Código Civil y Comercial de la Nación.

La parte teórica de esta tesis se divide en 3 secciones.

Al inicio se describe el lenguaje jurídico, su uso y los problemas que están relacionados con la traducción de derechos. También se describe el término y son presentadas las características y divisiones sobre la terminología.

Otra sección de la parte teórica se dirige al derecho familiar argentino. Esta sección contiene las fuentes del derecho familiar, las cuales abarcan el Código Civil y Comercial de la Nación, la Constitución Nacional y los tratados internacionales.

Consecuentemente, se describe la posición de la familia en la ley vigente actualmente. Debido a la evolución histórica que ha llevado los cambios en los derechos, inicialmente se describe la evolución del derecho desde el siglo diecinueve hasta el derecho actual.

Por último, la sección sobre el derecho familiar argentino incluye la estructura del derecho familiar actualmente vigente en el Código Civil y Comercial de la Nación, la cual se va a usar para la parte práctica.

La última sección de la parte teórica de esta tesis de grado se centra en el derecho familiar en la República checa. De la misma forma en la que fue descrito el derecho familiar argentino, se analiza el derecho familiar de nuestro país. Primero, se presentan las fuentes del derecho familiar, a las cuales pertenecen el Código civil, la Declaración Universal de los Derechos Humanos y otros tratados.

A continuación, se muestra la posición de familia en derecho actual y se describe la evolución familiar en el derecho checo. Debido a los grandes cambios en los regímenes políticos en la Republica checa en el siglo 20, la evolución se destaca detalladamente. Al cabo se presenta la estructura del derecho familiar actual.

La segunda parte de esta tesis se dirige al análisis comparativo entre los términos jurídicos en ambos países. El primer capítulo se centra en derecho familiar argentino. Al inicio de nuestro análisis se extrajeron 12 términos jurídicos del Código Civil y Comercial de la Nación relacionados con el matrimonio y el régimen patrimonial.

Cada término se describió y se explicó su significado. Durante el proceso de análisis, se descubrió que, aunque el Código Civil y Comercial de la Nación Argentina incluye varios términos, la mayoría de ellos no contenía definiciones. Dado que este Código no incluyó definiciones para cada término, se decidió utilizar también el Diccionario panhispánico del español jurídico y consultar los términos de esta manera. A cada término se adjuntaron los artículos del Código civil y Comercial de la Nación que los contenía. Estos artículos se tradujeron al checo adjuntando la traducción a la nota a pie de página y se definió el significado de cada termino.

Finalmente, todos los términos seleccionados se compararon entre sí en base a sus características léxicas. Esta comparación concluyó con la división de los términos de una sola palabra y términos pluriverbales, los cuales fueron analizados en función de su carácter y formación.

Consiguientemente, el análisis práctico se dirigió al derecho familiar checo. Se seleccionaron 14 términos equivalentes a los términos españoles, con tal de que se puedan comparar en el último capítulo. Los términos del derecho familiar se extrajeron del Código civil (*Zákon* č. 89/ 2012 Sb.) y por el motivo de que los términos españoles se trataron a los documentos necesarios con la celebración del matrimonio, era necesario extraerlos también de la Ley, que se dirige al Registro civil (*Zákon* č. 414/2023 Sb.). Para entender el significado de los términos particulares, se utilizó la base de datos web LegTerm, cuyo objetivo es ofrecer a los usuarios términos jurídicos y sus definiciones.

Los términos checos seleccionados se describieron por su significado y, de igual manera al capítulo anterior, se compararon entre sí. Se dividieron en términos de una sola palabra y términos pluriverbales. Los que se compusieron por más de 2 palabras fueron analizados por su carácter y formación.

La última parte del análisis consistió en la comparación de los términos argentinos con los términos checos.

Dado que hay más grande cantidad de términos checos, no se puede establecer que los términos son equivalentes, ya que algunos términos argentinos incluyen significados que los términos jurídicos en la República checa dividen en 2 términos. Este resultado fue basado únicamente a 2 ejemplos argentinos.

En lo que se refiere a las características léxicas, se destaca que en ambos derechos familiares los términos pluriverbales cubren una gran proporción de todos los términos seleccionados. Muchos términos checos y argentinos están compuestos por un sustantivo que se combina con un complemento de nombre.

La diferencia entre los términos de estos distintos idiomas es que, entre los términos checos predomina la formación de términos con múltiples palabras que forman perífrasis, mientras que los términos argentinos con frecuencia constan de 3 palabras.

En conclusión de esta tesis de grado, se resumieron todos los resultados obtenidos por el análisis y al final se adjuntó un glosario con todos los términos utilizados en la tesis.

Seznam použitých zdrojů

ARCHIVO GENERAL DE LA NACIÓN, 2023. *Guía de información sobre relaciones de familia*. Online. Portal oficial del Estado argentino. Argentina. Dostupné z: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/2018/12/relaciones_de_familia_2021_finaldigital.pdf. [cit. 2023-12-03].

ARGENTINA, 1984. Ley N°23054: Pacto de San José de Costa Rica. Online. In: *El Boletín Oficial*. Dostupné také z: <http://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/25000-29999/28152/norma.htm>. [cit. 2023-12.-03].

ARGENTINA, 1986. Ley N°23313: Pactos Internacionales de Derechos Económicos, Sociales y Culturales y Civiles y Políticos y su Protocolo facultativo. Online. In: *El Boletín Oficial*. Dostupné také z: <http://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/20000-24999/23782/norma.htm>. [cit. 2023-12.-03].

ARGENTINA, 1995. Ley N°24430: Constitución de la Nación Argentina. Online. In: *El Boletín Oficial*. Dostupné z: <http://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/0-4999/804/norma.htm>. [cit. 2024-02.-10].

ARGENTINA, 2014. Ley N°26994: Código Civil y Comercial de la Nación. Online. In: *El Boletín Oficial*. Dostupné z: <https://www.argentina.gob.ar/normativa/nacional/ley-26994-235975/actualizacion>. [cit. 2023-12.-03].

ARGENTINA, 2023. Ley N°27737: Código Civil y Comercial de la Nación Modificación. Online. In: *El Boletín Oficial*. Dostupné také z: <http://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/390000-394999/391456/norma.htm>. [cit. 2023-12.-03].

ASAMBLEA GENERAL DE LAS NACIONES UNIDAS, 1948. Declaración Universal de Derechos Humanos. Online. In: *Resolución 217 (III) A*. Paris. Dostupné z: http://www.infoleg.gob.ar/?page_id=1003. [cit. 2024-02.-11].

BELLUSCO, Augusto César, 2004. *Manual de derecho de familia Tomo I*. Ciudad de Buenos Aires: Editorial Astrea. ISBN 950-508-580-X.

BOZDĚCHOVÁ, Ivana, 2017. *TERMINOLOGIE*. Online. In: KARLÍK, Petr; NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana (ed.). *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/TERMINOLOGIE>. [cit. 2024-02-03].

CARAMALO, Gustavo; PICASSO, Sebastián a HERRERA, Marisa, 2015. *Código Civil y Comercial de la Nación comentado Tomo I*. Ciudad Autónoma de Buenos Aires: Ministerio de Justicia y Derechos Humanos de la Nación. ISBN 978-987-3720-30-7.

ČESKO, 1993. Předpis 2/1993 Sb.: Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. Online. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné z: <file:///C:/Users/Ka%C4%8Dka/Downloads/sb0001-1993-2-1993.pdf>. [cit. 2023-12.-03].

ČESKO, 2012. Zákon č. 89/2012 Sb.: Zákon občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 33/2012. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2012/89?zalozka=text>. [cit. 2024-04.-19].

ČESKO, 2023. Zákon č. 414/2023 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. 190/2023. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2023/414?zalozka=text>. [cit. 2024-04.-19].

CHROMÁ, Marta, 2014. *Právní překlad v teorii a praxi - Nový občanský zákoník*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-4990-0.

ESTADO ARGENTINO, 2023. *Portal oficial del Estado argentino*. Online. Dostupné z: <https://www.argentina.gob.ar/>. [cit. 2023-12-03].

FILOZOFICKÁ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY, 2020. *LegTerm: Vicejazyčná databáze právních terminů pro překladatele*. Online. České Budějovice. Dostupné z: <https://legterm.cz/>. [cit. 2024-04-20].

GRAHAM, Marisa a HERRERA, Marisa, 2014. *Derecho de las familias, infancia y adolescencia : una mirada crítica y contemporánea*. Ciudad Autónoma de Buenos Aires: Ministerio de Justicia y Derechos Humanos de la Nación. ISBN 978-987-3720-05-5.

HRUŠÁKOVÁ, Milana a KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, 2006. *České rodinné právo*. 3. přepracované a doplněné vydání. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-192-5.

JANKŮ, Martin; BORČEVSKÝ, Pavel; BRUNA, Eduard; BRUNOVÁ, Markéta; KOLOUCH, Jan et al., 2022. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 7. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-875-7.

MARTINCOVÁ, Olga a BOZDĚCHOVÁ, Ivana, 2017. *TERMÍN (odborný název)*. Online. KARLÍK, Petr; NEKULA, Martin a PLESKALOVÁ, Jana (ed.). *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/TERM%C3%8DN#bibitem11>. [cit. 2024-02-03].

MINISTERIO DE JUSTICIA Y DERECHO HUMANOS DE LA NACIÓN, 2020. *Portal oficial del Estado argentino*. Online. Argentina, 2024. Dostupné z: <https://www.argentina.gob.ar/>. [cit. 2024-03-11].

MORÁVKOVÁ, Jitka a BARTÁKOVÁ, Pavlína, 2022. *Matrika portál*. Online. Dostupné z: <https://www.matrikaportal.cz/o-nas/>. [cit. 2024-05-05].

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, 2023. *Diccionario panhispánico del español jurídico (DPEJ)*. Online. Dostupné z: <https://dpej.rae.es/>. [cit. 2024-04-18].

SOCHROVÁ, Marie, 2009. *Český jazyk v kostce pro SŠ*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Fragment. ISBN 978-80-253-0950-6.

TOMÁŠEK, Michal, 1998. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde Praha. ISBN 80-7201-125-1.

ZUKLÍNOVÁ, Michaela; DVOŘÁK, Jan a ŠVESTKA, Jiří, 2016. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7478-325-8.

Seznam tabulek

TABULKA Č. 1: ROZDĚLENÍ ŠPANĚLSKÝCH TERMÍNŮ PODLE POČTU SLOV	49
TABULKA Č. 2: ROZDĚLENÍ ŠPANĚLSKÝCH VÍCESLOVNÝCH TERMÍNŮ PODLE SLOVOTVORBY	51
TABULKA Č. 3: ROZDĚLENÍ ČESKÝCH TERMÍNŮ PODLE POČTU SLOV	62
TABULKA Č. 4: ROZDĚLENÍ ČESKÝCH VÍCESLOVNÝCH TERMÍNŮ PODLE SLOVOTVORBY ..	64
TABULKA Č. 5: GLOSÁŘ EXCERPOVANÝCH TERMÍNŮ	76

Seznam grafů

GRAF Č. 1: ŠPANĚLSKÉ TERMÍNY PODLE POČTU SLOV	50
GRAF Č. 2: ŠPANĚLSKÉ TERMÍNY PODLE SPOLEČNÉHO JÁDRA	50
GRAF Č. 3: ŠPANĚLSKÉ TERMÍNY PODLE CHARAKTERU SLOVOTVORBY	51
GRAF Č. 4: ČESKÉ TERMÍNY PODLE POČTU SLOV	63
GRAF Č. 5: ČESKÉ TERMÍNY PODLE SPOLEČNÉHO JÁDRA	63
GRAF Č. 6: ČESKÉ TERMÍNY PODLE CHARAKTERU SLOVOTVORBY.....	64

-
- i Substantivum
 - ii Přívlástek shodný
 - iii Substantivum
 - iv Přívlástek neshodný
 - v Přívlástek shodný
 - vi Substantivum
 - vii Substantivum
 - viii Přívlástek neshodný
 - ix Přívlástek shodný
 - x Substantivum
 - xi Přívlástek neshodný